

MAGYAR BANYÁSZLAP

Hungarian Miners' Journal

THE HUNGARIAN MINERS' JOURNAL HAS MORE SUBSCRIBERS THAN ANY OTHER THREE HUNGARIAN WEEKLIES IN THE UNITED STATES

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL VISITS MORE THAN ELEVEN HUNDRED MINING CAMPS AND MORE THAN FOURTEEN THOUSAND HOMES

DETROIT, MICHIGAN

1941 JUNIUS 5.

NO. 23. SZÁM

UJ COAL BOARD ALAKITÁSA

puhaszenesek az első kerületben teljesen új intéző bizottságot alakítanak

A Guffey törvény alapján a puhaszenes termelés kerületekre osztva akként, hogy min egy kerület maga alakít egy Boardot, amelyen keresztségű intéző és a belügyminiszterrel állandó érintkezést tart fent.

Az első kerület közép Pennsylvania puhaszenes bányáit fogja magában és ez a csoport hat hónapok óta erősen zúzóított mostani vezetősége, amely állítólag nem elég képesen lépett fel, mikor arra kérésre lett volna.

A bizottságot a panaszközpontban most újra alakítják és a tizenhét bányatulajdonos választanak be valószínűleg az azok közül, akik esküdtek el, hogy a Guffey törvénynek megfelelően szemébe igyekeznek állni.

MEGDRÁGÍTJÁK A SZÉNÁRAKAT

szénfogyasztó közönség zúzóodik, hogy a bányák újra nyúzzák a fogyasztót

Kentucky állam szénfogyasztói panaszt emeltek, hogy mióta az új szénárazás életbe lépett, a bányászokkal, a napi egy dollár bér többletet a bányák a fogyasztó közönség házába próbálják varni és a bányákat felemelték.

Louisville, Kentucky városi tanácsa, hogy tonnákat 65 centtel emeltek fel a bányák az árakat és hogy a bányák emelés tonnáként 10 cent volt, ami nemcsak a bányászok, de egészen kárt okoz a fogyasztó közönségnek. Hasonló jelentések érkeztek West Virginia nagyobb városából is, ahol már érezhető a szénárak emelésének hatása és legközelebb Charleston város tanácsa egyenesen Roosevelt elnökhöz kért fordulni, hogy a nyüzsgő bányák hivatalosan vessen véget.

A déli szénbányák még megkötötték az új szerződést a bányászokkal és már is kezdik a közönséget, amiből kiderül, hogy később még vakmerőbb módon lépnek fel, ha az érdekesen nem koppantak most a körmükre.

MEGÖLTÉ A LEJÁRÓKÓ

Widen, W. Va.-ban, a híres Elk River Coal and Lumber Company bányájában Harlan Elliott Hickman 43 éves bányász hatalmas kötőbélbetegséggel megbetegedett. Később a bányászok szállították kórházba, de ott tudták megmenteni az orvosok, kiszervezték. Ötvennyel és három évét hagyott hátra.

A nagy tavak szénforgalma júniusban tíz százalékkal emelkedett.

JUNIUS ELSEJÉN MEGKEZDTÉK A BANYÁK SZÖVETSÉGI ELLENŐRZÉSÉT

Az új törvénynek fogai is vannak és azt a kormány a legnagyobb erővel és pártatlansággal fogja végrehajtani arra képesített új bányainspektorek által

A szövetségi bányák ellenőrzéséről szóló törvényt mellé végre életbeléptették Washingtonban azt a törvényt is, amelyet J. Harold Flannery pennsylvaniai képviselő írt a törvény végrehajtása felől és amelynek csaknem legelső pontja egy igen fontos és mindenki által követelt elvet mond ki:

— Szövetségi bányák inspektora csakis öt évi gyakorlattal bíró bányamérnök lehet vagy olyan egyén, akinek ezzel egyenértékű műszaki képzettsége van.

A szénátus ezt az öt évi előzetes gyakorlatot még szigorúbb tette, amikor kimondta, hogy ezt az öt évet tényleg valamelyik szénbánya szolgálatában kell eltölteni és onnan jó bizonyítvánnyal kell a jelöltnek távozni. Ezek tetejébe majd a United States Bureau of Mines mondja meg, hogy melyik bányák tekinthetők megfelelő iskolának, hogy az inspektorek szakértelme és képzettsége tényleg a legmagasabb színvonalon állónak legyen tekinthető.

Az inspektorekat nem politikai foglalkozásnak kell tekinteni, hanem a Bureau of Mines vizsgálatát tart majd időről-időre és állást csakis az kaphat, aki a legjobb százalékos eredményeket tudja majd a vizsgákon elérni.

De más hasonló szükségességek is előír az új törvény.

A szövetségi kormány minden egyes baleset alkalmával nyilvánosságra fogja hozni azt, hogy mi okozta a balesetet és nem fogja kimélni azokat a bányákat, amelyek a szükséges biztonsági intézkedéseket elmulasztották megtenni.

Eppen ilyen nagy jelentősége lesz a bányászok érdekében annak is, hogy hat hónapon-

ITAL OKOZTA A BALESETET

Iselin bányája telepén, Pennsylvania állam Indiana nevű megyéjében a Rochester and Pittsburgh Coal Co. egyik bányásza Josep Euret egy létráról lezuhant és olyan súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy meghalt.

Az állami hatóságok kérésére a holttestet felboncolták és annak belső részeit szakértő vegyészek vizsgálata alá bocsátották, akik maguk is megdöbbentek, mikor a gyomrából mintegy háromnegyed liter tiszta szeszt mostak ki.

Kétségtelen, hogy a szerencsétlen bányász túlságosan felöntött a garatra és részeg fejével vállalkozott olyan munkára, ami józan embertől is figyelmeztet igényel. Ez az oka annak, hogy családja most nem tarthat igényt kártérítésre.

LOPOTT SZENET VÁSÁROLNAK

Pennsylvania állam keményszen bányái a lopott, a bootleg szenet versenyt úgy próbálják kizárni a piacokról, hogy a bootleg bányáktól saját maguk vásárolják meg a kitermelt szenet. Ezt az új rendszert május 26-án léptették életbe.

Az állami csendőrség szerint 2905 bootleg bányája van az államban, de ezeknek kilencven százaléka csak egy emberé, azaz egy munkanélküli bányász szerez ilyen módon a maga és családja részére kenyeret. Mivel körülbelül 12,000 vizsgázott bányász van munkanélküli, még az állami csendőrség is szemet huny a jogtalan szénvásárlás előtt, mert úgy érzi, hogy ilyen esetekben csak a mindennapi kenyérről van szó.

A nagy szénbányák most hozzájárultak ahhoz, hogy a munkanélküli minősített bányászok bootleg szenet termelhesse a nagy bányák földjén, de a szén kötelesek előre megalkudni árak mellett a bányának beadni.

Nagy szigorúsággal fogják a jövőben eljárni azokkal szemben, akik soha bányászok nem voltak, napzásmos erővel végzik a keményszen termelést és csupán a haszon miatt vállalkoztak erre a káros üzletre.

A megállapítások szerint az egyedül dolgozó bootleg bányászok naponta három és fél tonna szenet termelnek, azaz keresetük mintegy öt dollár rug, ami csak azért elegendő, mert hét napon át dolgoznak és így harmadik dolláros megélhetést tudnak maguknak szerezni.

A Little John Coal Company, Indianapolis, ellen a Guffey törvény megsértése miatt vizsgálat folyik.

GYORSABBAN FIZETIK A JÁRULÉKOT A KÉNYSZERÜ MUNKASZÜNET UTÁN

Minden egyes állam belátta már azt, hogy a szerződés késedelemes megújítása miatt beszüntetett munka nem jelent sztrájkot a törvények értelmében

Pennsylvania állam után most már a többi puha szenes államok is belátták, hogy a régi munkaszerződés megújítása miatt keletkezett munkaszünet nem mondható a törvények szerint sztrájknak. Így a bányászok jogosítva vannak arra, hogy a termelés szünetelésének idejére biztosítási pénzt kapjanak.

Kentucky állam volt az, amelytől legjobban kellett félni, mert ott a bányabárok mindig hatalmon voltak és most történt először, hogy szinte szó nélkül nyugodtak meg abban, hogy a bányászok biztosítást kapjanak.

Harlan, Pikeville, Corbin, Somerset, Neon, Paintsville, Hazard és Whitesburg városokban állított fel Kentucky állam kormánybiztosai irodákat, ahol a bányászok jogigényeiket bejelentették és bár valamennyi még nem jelentkezett, de május végén már 17,000 bányász kérte a törvényben megállapított munkanélküli segélynek azonnali kiutalását.

Kentucky törvénye rosszul volt megfogalmazva, mert csak a munkából kizárt embereknek utalt ki segélyeket, de a bíróság ezt úgy értelmezte, hogy a szerződési vitákból kifolyólag nem a bányászok

BESZAKADT A BANYA TETEJE

A nagy sziklaomlásnak csodálatos véletlen folytán csak egy áldozata lett

Dixonville bányája telepén, Pennsylvania állam puhaszen területén a Clearfield Bituminous Coal Corporation Barr nevű bányájában valószínűleg a felső rétegek csuszamlása folytán beszakadt az egyik alátámasztott táma teteje.

A szikla-omlás pillanatában mintegy huszonkilenc bányász dolgozott a veszedelemben jutott helyen, de azok ideje korán meghallották a gyanus ropogást és még kellő időben el tudtak menekülni a lezuhanó kővek elől.

Morris Wilson Mumau 22 éves bányász, aki alig pár hét előtt kezdte meg a munkát, nem értette meg a helyzetet és a tetőt kezdte vizsgálni. A sziklák így reászakadtak és a fejét annyira összezúzták hogy nyomban kiszervezték.

A pittsburghi területre harmadik bányász esett, akiket részben a Washington városkában és a Greensburgban levő állami biztosítási fiók hivatal útján fizették ki akként, hogy már senkinek sincs követelése.

West Virginia és Virginia államokban nem ment ilyen gyorsan a biztosított összegek kiutalása, de ott is megkapják a bányászok a pénzüket. A késedelem oka az volt, hogy az állami számvétség lassan készült el a maga munkájával, mert ilyen arányú igényekre nem volt felkészülve és ezért rendkívül kisegítő erőket kellett alkalmazni az ügyosztályban.

Tennessee államból nem tett pontos jelentést, de a UMW kerület elnöke rövid nyilatkozatban azt mondta, hogy a munkanélküli biztosítások kiutalása körül egyelőre nincsen panaszra való okuk a biztosított bányászoknak.

AZ INSPEKTOROK TANÁCSKOZNAK

Mióta West Virginia államban a kormányzó változás történt, a puhaszen bányászok körül lényeges változások álltak be, mert rendkívül nagy figyelmet fordítanak arra, hogy a bányászok élete többé semmi veszélyben ne forogjon.

Az állami bányügyi hivatal új, érlelyes főnöke, N. P. Rhinehart most tanácskozára hívta össze Bluefieldre, a pocahontasi terület központjába az összes állami bányainspektorekat, hogy biztonsági kérdéseket tárgyaljanak.

Az állam teljesen egyöntetűvé akarja tenni a puhaszen bányák ellenőrzését és a legszigorúbban fog eljárni azon bányákkal szemben, amelyek még mindig a régi könnyelműséggel akarják a szünet embereikkel kibányásztatni.

Az inspektorek konvenciója a maga nemében teljesen új dolog.

ÉLELMISZERT OSZTANAK KI

Kentuckyban a nyomorgó bányászokat élelmiszerekkel látja el a kormányzat

A szövetségi kormány emberei megállapították, hogy Kentucky állam Perry, Pike és Letcher megyéiben 2,600 bányász családja nyomorog és ezért elrendelték, hogy a kormány kezében levő élelmiszer többleteket kell ezek részére kiutalni.

Az élelmiszerek rendszeres kiosztását már meg is kezdték annál is inkább, mert orvosi vélemények szerint a nyomorúság már veszélyezteti a kis bányász gyerekek életét és testi növekedésüket nagyon erősen hátráltatja.

Hasonló vizsgálat folyik Harlan, Bell, Knox, McCreary és Whitley megyékben is, ahol valószínűleg 17,000 bányász család várja azt, hogy ilyen módon legalább betevő falathoz jussanak és ne éhezzenek heteken át állandóan.

Az első alkalommal liszt és bab került kiosztásra, de már utban van az állam felé nagy mennyiségű hus és zsir is és gondoskodni fog a szövetségi kormány arról is, hogy a gyermekek jó tejet és egyéb tejtermékeket kapjanak.

MAGYAR LEÁNY VÖLEGÉNYT MEGÖLTÉ A LEJÁRÓKÓ

A Rochester & Pittsburgh Coal Co. bányájában, McIntyre, Pa.-ban Donald Praid 23 éves bajtársra nagy tömb kő szakadt, mely mellét összeroncsolta és halálát okozta. Szerencsétlenül járt bajtársunk conveyorra loadolt, amikor a kő rászakadt. Sorsa annál tragikusabb, mert pár nap múlva lett volna az esküvője Varga Ilona nevű magyar lánynyal.

CSAK EGY IRÁNYBAN MEHETÜNK

A háború, amely most dúl a tenger tulsó felén, több módon érhet véget. Győzhet Anglia, amely csak ezután lesz igazán erős. Győzhet a tengely, amely eddig tagadhatatlanul sikereket ért el. És jöhet győzelem nélküli béke is, ha a sors úgy akarja.

Mi azonban, akik az Egyesült Államoknak született vagy polgárosított fiai vagyunk (és a kettő között semmi különbség sincs), vagy csupán nem polgárosított bevándorlók gyanánt élvezzük ennek az országnak a vendégszeretetét, csak egy irányban haladhatunk.

Az elnök, Franklin Delano Roosevelt, kijelölte az utat és az irányt. Erről nincs letérés. Se jobbra, se balra. Nyílegyenesen kell azon haladnunk akkor is ha az végül amerikai katonák vérének hullásához vezet.

Az Egyesült Államok életének vezető eszméi — az emberi egyenlőség, az emberi szabadság, a gondolat, a szó, az írás korlátlan lehetősége, a faj, a nyelv, a felekezeti egyenjóság, egyetlen szóval: a demokrácia nem élhet együtt a föld hátán a diktátori felfogással. Azzal, amelynek kertei között csak egy embernek vannak jogai és mindenki más rabszolga. Irva van a Bibliában sonha el nem muló igazság gyanánt:

— Az önmagában ketté osztott ház nem állhat fent.

Ezt vette alapul Lincoln Ábrahám, amikor azt mondta:

— Félig rabszolga-tartó, félig rabszolgaságot nem ismerő ország gyanánt ez a nemzet nem maradhat életben.

És ez a föld se élhet úgy, hogy annak egy része a szabadság napsütését élvezze és a másik fele a rabszolgaság sötét éjszakájának homályában tengődjék.

Emberek és emberek között — békés viszonyok között — lehetnek nézeteltérések. Nem is volna jó, ha nem lennének. A politikai ellentétek egy nemzet életében — békés viszonyok között — az a kovász, amely egészséges kenyérré élesíti az ország kenyeret. Ellenék nélkül megállna a nemzeti élet haladásra. És a megállás pedig jelent. Rothadást von maga után, ami annyi, mint a halál. Jaj annak a nemzeti életnek — békés viszonyok között, — amelyből hiányzik az ellenék.

De jönnek idők, amikor el kell némuljon a kisebbség és egység kell legyen a nemzet életében. Jönnek idők, amikor egybe kell forrjon minden lélek és együtt kell verjen minden szív. Jönnek idők, amikor felhangzik a végtelen jóslat kiáltás, amikor vágatató lovasok hordják szét az országon a véres kardot Paul Revere módjára:

— Jön a tatár... Jön a tatár...

Az elnök, az Egyesült Államok óriási többséggel választott elnöke, Franklin Delano Roosevelt felemelte szavát és megmondta országnak, országon keresztül a világnak:

— Jön a tatár!

És ezzel megszünt minden ellentmondás. A nemzet egysége kell talpraálljon és felkészüljön arra, hogy nemzeti létét megvédelmezze. Aki ellene mond ennek, a hazát árulja el. Ellenmondásnak, bírálatnak több helye nincs. Ennek az országnak multjában nincs Muhí pusztája és nincs Mohács. Nem is szabad, hogy legyen! Ha vérünket, ha életünket kéri ez az ország, ellenmondás nélkül kell azt áldoznunk.

És mi, magyar vérből származó fiai a nagy Egyesült Államoknak, áldozzuk is készséggel. Életünket és vérünket! Csak egy irányba mehetünk. Abba az irányba, amelyet elnökünk jelölt ki részünkre.

KERESZTÜL-KASUL AZ ORSZÁGON

HAZAFELE

Az ünnepeknek az a bajuk, hogy elmúlnak, a jóbarátokkal azért nem jó találkozni, mert újra el kell tőlük búcsuzni.

Tizenhat napos californiai tartózkodásomnak voltaképpen már a tizedik napján búcsuztam, mert mikor San Diegóból kirobogott velem a Santa Fe, tudtam, hogy az Egyesült Államok legszebb fekvési és legkedvesebb városától — legalább egyelőre — búcsuzom.

Mikor az elutazás előtti napon a Vass-Fülöp-Szekély-Ágay együttesnél a vacsorát megettem, már valahogy ilyen érzésekkel nyeltem le minden falatot, mintha halottai tort ültünk volna, ahol az én temetésem ünneplik.

Az utolsó éjjel nem mentem csak késő hajnalban feködni, azon az éjjelen a Pershing Square-től búcsuztam.

Nem vagyok templom-járó ember, de másnap reggel a Művészi öreg templomban már hétkor ott voltam s csak akkor mentem ki az előtte levő Plaza Mexicora, mikor vége volt a második misének. Megvallom azt is, mert képmutató soha nem voltam, hogy nem a mise vitt a templomba, hanem az öreg falak, az évszázados ereklyék, a kontinensen lakó fehér emberek története. És megfogadtam abban a templomban magamnak, hogy ha az élet és a helyzet megadja rá egyszer az alkalmat, felkutatom bennünk minden irást idővel, mert azok közt a régen elköltözött hős missionáriusok közt magyarok is voltak, akiknek a munkájáról érdemes lenne valamit meg tudnunk.

Az utolsó utra onnan indultam, ahová az első utam vezetett Los Angelesben, a magyar újságtól. Miután az öreg Réthy újra biztosított róla, hogy nem hajlandó a dzsábját nekem albérltetbe kiadni s miután Jaczkó Árpád biztosított róla, hogy mikor újra Californiába megyek — dacára a hetvenegynéhány évének — életben fogom találni, Szabados kollégával kiballagtunk a vonathoz.

Az El Capitan, a Santa Fe flyerja délután egy órakor indul és a második nap reggel érkezik meg Chicagoba, kicsit tehát idegenkedtem a vonattól, mert nem éppen nagy cinch egyhuzamban 39 órát ülni a vonaton.

De hát ki ül egyfolytában ezeken a transzkontinentális vasutakon, aki nem néma.

Egy félóra múlva már mindannyian ismertük egymást a kocsinkban és bár mindenkinek meg van a saját maga számított ülése, csakhamar automatikusan egymás mellé kerültek azok, akiket az élet rendje rendel egymáshoz.

A fiatal legények már a fiatal lányokkal viháncoltak, az öregek egymás közelében a haza sorsán busultak és új terkepeket rajzoltak gondolatban és szóban az egész világnak s szerencsére volt néhány kis gyerek is s így nekem is jutott társaság, mikor a politizálást meguntam.

Bár ezek a coach-flyerek olcsók, a nagy távolságok következtében a turistákon kívül mégis csak jobb módú üzletemberekből kerül ki a közönség.

S megdöbbenve láttam, hogy az úgynevezett "középosztály" még reakciósabb, mint itthon gondoltam. Szidták az elnököt, mint a bokrot, az adójukat sokalták és csak akkor láttam, hogy a falra hányom a borsót, mikor már a féltudom ki volt beszélve. De láttam azt is, hogy az amerikai középosztály, a nagyobb kereskedők, a kisebb gyárosok nem igen olvasnak újságot, nem igen tudják, hogy mi történik a saját hazájukban, még kevésbé a világban. Azt mondhatnám, hogy a gyári munkás értelmesebb, nyitot-

tabb szemekkel figyeli, hogy mi történik körülötte; talán azért, mert nincs úgy belemerülve a pénzügyeibe, mint az az osztály, amelynek tagjaival utaztam.

Azért ne higgye senki, hogy ellenség lett belőlünk, amiért vitáztunk.

Sőt. Mindenki előszedte, amit utaravalónak hozott magával. Az ételkeket és az italokat. Különösen az italokat. Két-három óra alatt mindenki az első néven szólított és ismert mindenkit.

Olyan hangulat alakult ki az utasok közt, amilyen a hajón szokott lenni.

Közvetlen, barátságos, előzékeny. A rádió szólt, a fiatalok táncoltak.

Mikor este valaki le akart pihenni, megkérte a szomszédját, ha volt szomszédja, hogy hurcolkodjon egy időre egy másik ülésre, vagy menjen a Tavern kocsiba mulatni s adjon alkalmat a fáradtabb embernek, hogy négy ülésen gubbaszthasson le egyszerre.

De hát olyan nagyon kevesen akartak aludni.

A camaraderia kellemes hangulatában ébren akart maradni mindenki, hiszen tudtuk, hogy nemsokára vége az arany szabadságnak és otthon lesz alkalom aludni.

Nem Mexico sivatagjának a közepén egy velünk szemben érkező tehervonat lezuhant egy kisebb hidról s ez elblockolta az utunkat, úgy, hogy a mi vonatunk a sivatag közepén megállt s hét órán keresztül ott időztünk.

A keleti ember azt hinné, hogy március elején a havasok aljában hideg van.

Sütött a nap, kellemes nyári meleg volt s mivel akadt az utasoknál labda, tennis felszerelés, csakhamar az egész tisztelt közönség, vagy százötven, megtalálta a szórakozást magának. Csak étkezési időre mentünk vissza a vonatba s mivel szombat volt, senki nem aggódott azon, hogy vasárnap reggel vagy délelőtt, vagy délután fogjuk-e Chicagot elérni.

Nem hiszem, hogy az utasok között lett volna tíz, akik örültek, mikor hét óra múlva újra fel kellett pakolnunk a vonatba, ahol folytattuk úgy, ahogy elhagytuk.

S bántott bennünket, hogy az El Captain most már igazán versenyre kelt a szelekkel, mert Chicagoba már csak négy óra késéssel érkezünk be, három órát az uton "behoztak."

Ahogy közeledtünk Chicagóhoz, a jókedvű utasok megkomolyodtak, akik szorosabb barátságot kötöttek egymással, azok címeket cseréltek ki egymással s igazán szomorúan búcsúztunk az egységes, baráti táborból.

Chicago után jött el a számomra a hadd-el-hadd.

Nem tagadom, hogy hazafelé én soha nem jövök jókedvvel. Más annak örül, hogy várják a gyerekek, az asszony, én meg azt tudom, hogy várnak a kifizetetlen számlák, az elintézetlen levelek, a felhalmozott munka s mindig szorongó érzéssel közeledek az irodához, mikor hosszabb ideig vagyok távol hazulról.

Munkát én utánam küldeni nem szoktam, nem zaklatnak, ha uton vagyok, hacsak el tudják azt kerülni, de mikor visszajövök, megtalálom minden, amint szépen félre tesznek a számomra.

Csak a pedákat nem szoktam megtalálni azokra a szombatokra, amiket távol töltök a számomra.

Szerencsére kedves, kellemes tavaszi idő várt rám Detóban, még kevésbé a világban. Azt mondhatnám, hogy a gyári munkás értelmesebb, nyitot-

"NOBLESSE OBLIGE"?

Nehéz ezt a két szót pontosan lefordítani, de ebben az eredetiben ismerik az egész világon.

Körülbelül azt jelenti, hogy aki "ur", azt kötelezi a társadalmi állásra bizonyos dolgokra. Olyasmire is, amire nem köteles a közönséges halandó.

Kötelezi például a származás és a társadalmi állás az arisztokratát arra, hogy ha a hazája háborúban van, jelentkezék katonai szolgálatra, még mielőtt behívnák.

Az angol arisztokrácia általában ezt a kötelezettséget mindig érezte, de más nemzetek arisztokratái is érezték. Általában a magyar főúri osztály sem vonta ki magát a származás és a vele járó kötelezettségek teljesítésére a itt-ott azt látjuk, hogy a multi-milliómos amerikai családok, vagy a társadalomban előkelő helyet elfoglalt családok tagjai is hajlandók ennek a kötelezettségnek a következményeit viselni.

A világháborúban Theodore Roosevelt minden fia be volt önként vonulva.

Rockefeller, Jr. fiai most be vannak vonulva, s még csak az iskolázottságukkal joggal járó tisztú kurzust sem igényelték maguknak, közlegényként szolgálnak.

Sajnos, nem általános ez a helyzet, sőt ellenkezőleg, azt látjuk, hogy az "uri" családok csemetéi patkányok módjára igyekeznek a draft elől megbújni.

E sorok írója csak a detroiti "előkelőségek" sorait tudja közelebb vizsgálni, de semmi oka nincs felténni, hogy éppen Detroit lenne kivétel. Kénytelen azt hinni, hogy ez a helyzet minden városban.

És Detroit kékvérű társadalmában azt látjuk, hogy az ifjú csemeték, akik soha az életükben nem dolgoztak, egyszerre csudálatosan be vannak osztva az egyes gyárakban olyan munkára, amelyek "nélkülözhetetlenné" teszik becses jelenlétüket és "munkájukat" a honvédelmi iparban.

Detroit minden gyára a honvédelem számára dolgozik és ezek az "előkelő" családok részvényesek ezeknek a gyárakban.

Még szerencse, hogy a draft board nyitott szemekkel dolgozik, s hogy "biztos" dzsábok alá menekült úrgéket segítenek "kimosni" a detroiti újságok.

Kivétel képez a Ford család ezuttal, bizonyára azért, mert a világháborúban Edsel Ford szintén nélkülözhetetlen volt az apja gyárában, s annyit halottak később a dologról, hogy nem akarják magukat még egyszer a nemzet kritikájának kitenni. Az Edsel Ford gyermekei be vannak sorozva, s nem is állították megukról, hogy "nélkülözhetetlenek" lennének, vagy hogy a család a keresetükre rá lenne szorulva.

Lehetséges, hogy ha a háború kitör, akkor ezt a szemtelen gyávaságot nem látjuk, hogy akkor még sem lesz szemük a gazdag uri csemetéknek megbújni a "nélkülözhetetlen" dzsábokban, de a jelenlegi vizsgálódásuk arra semmiféle bizonyossággal nem szolgál.

S végre is tekintet nélkül arra, hogy háborúban vagyunk vagy békében, amíg a nincstelen szegény polgár fiát viszik, addig mennie kell a gazdag ember fiának.

S hogy nem mennek az azt bizonyítja, hogy bár ők is külön arisztokrata osztályt akarnak majmolni, a pénz arisztokratákat nem csinált belőlük, s az "uri osztály" kötelezettségeit nem érzik.

Mikor ezeket a srookat írom, már nem is nagyon emlékszem rá, hogy California milyen volt. Most már nem arra gondolok, hogy ott voltam, hanem arra, hogy mikor mehetek el még egyszer a Csendes tenger partjára...

Csak az a baj, hogy — mint azt már egyszer megírtam — éppen azok adnak lovat ezek alá a gyáva és hitvány urfiak alá, akiknek a kötelessége lenne őket a lóról lelökni.

A munkások úgynevezett "vezérei" (igazában bőszejai) úgy érzik, hogy ők is kiváltságosak, s tényleg kiváltságosak, mert indokolatlan nagy hatalommal felruházott emberek lettek belőlük.

S mint egy kiváltságos osztály tagjai, mindjárt vissza is akarnak élni a hatalommal, azt követelvény, hogy a munkás szervezetek tisztviselőit "en-block" mentse fel a draft alól, hogy őket ne lehessen sovenni, mert szintén "nélkülözhetetlenek" a honvédelem ügyében.

Ha a munkás-szervezetek tagjai hajlandók rá, hogy ezt a szemtelen követelést fődözzék, hogy ezt elfogadják általános platformnak, akkor igazán nem lesz rá joguk, hogy újjal mutassanak azokra a hitvány milliómos fiatal urakra, akik semmivel nem mutatkoznak

EGY ÁLLAM A VÁDLOTTAK PADJÁN

California a United States Supreme Court elé van idézve, ahol a vádlottak padjára fogják ültetni.

Azzal vádolják, hogy nem elégzik meg a helyével a 48 állam sorában, hanem ország akar lenni az országban.

California voltaképpen Floridát utánozta, mikor elhatározta, hogy a szegényeket, a nincsteleneket kizárja abból az államból, hogy az oda érkező leért polgárokat nem engedi be az állam határára.

Florida egy-két éven át próbálkozott a dologgal, de nem sikerült a kísérlet, s tulságosan nem is erőszakoskodott, hogy a határait lezárja.

California a fél intézkedésekkel nem állt meg.

Nem volt elég, hogy a határokat a hobókát sheriffei fogadták, hanem törvényt hoztak, amely egyenesen megtiltotta, hogy teljesen pénztelen ember letelepedhessenek abban az államban.

Meg lehet érteni, hogy Florida is, California is kétségbe esve látták a depresszió súlyos éveiben a nincstelenek beözönlését, akik ezer társadalmi és szociális problémát raktak ezeknek az államoknak a vállára.

A letört szegény emberek tízezrei siettek, hogy legalább enyhé éghajlat alatt nyomorogjanak, ha már munkát és tisztességes megélhetést úgy sem tudtak sehol találni.

Joggal kértek — és kaptak — segítséget az ország kincstárától, hogy a más államokból oda telepedő, sőt oda özőlő nincsteleneket ellássák.

De semmi a világon nem adhat jogot arra, hogy az amerikai polgárokat, akármelyik más amerikai állam polgárát a szegénysége miatt kizárják.

Egyszer már egy négy éves háború döntötte el, hogy a nemzet egységes.

S végre lenne ennek az egységnek, ha a 48 állam mindegyike, vagy akármelyike megakarna tiltani, ahogy California megtette, hogy szabad amerikai polgárok vagyon nélkül ne mehessenek az ország egyik részéből a másikba.

Mindenért meg kell ezen a világon fizetni.

Californiát megáldotta a természet mindennel, ami az embereket abba az államba csábítja s az állam lakossága fokozatosan végzi a csábítást.

Ezerféle módon hirdetik, hogy az örök május hazájában az élet kellemes, s oda hívnak mindenkit, akinek a módja megengedi, hogy oda mehessen telni vagy nyaralni. Vagy hogy oda "nyugalomba" vonuljon, miután van megfelelő jövedelme vagy tőkéje, amit egy

rosszabbaknak, mint a munkás vezérek.

Értelesen szólalt meg az egyik nagy CIO auto-workers union lokálja, amely kijelentette, hogy "senki nem nélkülözhetelen" a munkás-szervezetekben, ilyen címenek tehát ne próbáljanak a draft alól ki-
bújni.

Ez azért érdekes, mert éppen a CIO—UAW egyik big-shotja, Mr. Reuther kéri most azon a címen a felmentést, hogy az ő becses jelenléte nélkül nem tudnak elég fegyvert gyártani a szervezetében dolgozó munkások.

Még nem vagyunk háborúban, még mennek itt-ott ezek az állások, mert eddig egy anyának a fia sem esett el. De háború esetén bennük bizunk, az anyákban, akik remélhetőleg nem fogják a szót nélkül és tétlenül elnézni, hogy az ő gyermeküket elküldik meghalni, míg a milliómos lehitők és a munkásvezérek uri osztálya "nélkülözhetelen" helyeken fog megbújni.

Nagyon mélyre sülyedtek a munkásvezérek, mikor a multi-milliómos csemetékkel együtt kerültek, vagy vágyakoznak a "slackerek" sorába.

másik államban már megszerzett magának.

Természetes, hogy ezeket a hirdetéseknek nemcsak a gazdag és jómódú, hanem a szegény, sőt a nincstelen polgár is olvassa, s úgy gondolja, hogy ha már amúgy sem telik sehol elegendő a kenyérből, legalább hát a californiai napsugárból vág le egy karajt magának.

Ha elfelejtjük az amerikai polgár jogát és a nemzet megbontathatlan egységét, akkor is gyalázatosnak kell a californiai törvényt találnunk, amelynek egyébként még nem tulságosan próbálták érvényt szerezni, mert tudták, hogy az ország kormánya beleszól a dologba, s meg akarják ők is válni Supreme Court döntését.

Gyalázatos azért a törvény, mert amíg mondjuk nap-nap után, százfélélegesen csábítja magához New York vagy Ohio állam pénzes polgárát, addig brutálisan ki akarja zárni a napsugárból ugyanazoknak az államoknak a szegényebb polgárát, akikre nincs szüksége. Vagyis nem akarja elfogadni, hogy paraszti hasonlatot használjunk, az ocset a buzával.

Ha a Supreme Court ezt a törvényt megújírná ahogy szegények biztosan nem tűri, szomorú következményei lennének a dolognak. Ohio vagy Michigan rögtön elhatároznák és törvényt beiktatnák, hogy californiai polgár nem vállalhat munkát abban az államban. Talán azt is, hogy californiai termést azokban az államokban nem szabad árulni, s akkor jaj lenne például a californiai narancsnak.

Csakhamar 48 állam nézne száz kérdésben farkas-szemtel, egymással, vámkat meg utle-veket követelnének, ha ember vagy áru a "határt" átlépi, s szépen követnék Európát azon az uton, amely minden huszhuszonöt évben egy véres háborút rak az emberek vállára.

Valószínű, hogy a depresszió elérkezett vége, ezeket a vad ötleteket leveszi a napirendről egyelőre, s hamarosan elfelejtik, hogy ilyen szemtelen butaságokkal akarták megbontani a nemzet egységét.

De feltétlenül helyes volt a szövetséges kormány részéről, hogy azt a bolondériát még hoit betűben sem akarja egyetlen állam törvényei közt sem megújírní, s hogy Californiát oda ültették a vádlottak padjára.

S azon a padon nemcsak a legmagasabb bíróság, de a nemzet közvéleménye is ítélkezni fog Californiá felett, hogy Florida is tanuljon belőle.

Reméljük, hogy a lecke erős a tanuság tartós lesz.

A VILÁG-HÉT STRÓFÁBA

Irja: Szegedy László

HETI KRONIKA: MAGYAR SAJTÓ MÉLTATÁSA

Mi a magyar sajtó? Nagy múlt porló hantja: disznótorok zengő, magasztaló lantja. Mindenki kapcsa, mindenki kutyája; centes hízlegésre nyílik csak a szája. Minek szellem, nivó: míg névnapok vannak? minek volna napiény a született vaknak? Magyar újság: minden kis "bodi" bohóca, bodzafa puskáknak nagyot szóló kóca. Dicsér, dörgölőzik, mint korom az üsthöz, magasztaló vonó minden malacsülthöz. Csendes talpnyalója egyletnek, egyháznak és hogy dicsérjen csak: nagyon rávigyáznak. Meg is van jutalma... Mert, amit kap végül: fületlen pitykegomb s bicska: penge nélkül.

VASÁRNAP: KRETA: MONDÁK FÖLDJE.

Rátűz a nyári nap Kréta szigetére: folyik támadóknak és védőknek vére. Kréta szigetének multja kőbe vész el; Kréta ködös multja: új csodákat észlel. Szárnyas Ikarusok ezrei röpködnek, vesztére a Krétát védő görögöknek. Ös-görög mondákban nem akad bár párja, Ezrével csattog az Ikarusok szárnya. S míról senkisen tud, mondákából, mesékből: egész hadseregek szállnak le az "égből". S hiába gyújtják meg a brit vesztrakétát: "Égből" jött nácihad meghódítja Krétát.

HÉTFŐ: OLTÁS HELYETT: MAGYARAZAT

Lámpással keresem: hol van egy nagy elme? Mért nem terem egyet Isten szent kegyelme? Ily sok kis elmét még egy korszak sem látott: törpék kormányozzák az egész világot! Vadzsamarak hátán "klaunok" lovagolnak, vezényszavára a megkerült pokolnak. ... Mikor erdőtűz van: védőárkot ásnak s tűz okáról már csak később vitáznak. De az embererdőt, — bárhogy pusztul, lángol: nem látják meg a sok lángbaborult fától. S védőárkok helyett, amit kéne ásni: a tűz őket kezdik csupán magyarázni...

KEDD: ÁLOM ÁLLAMFÉRFI

... Álmomban akadt csak egy nagy államférfi, aki a szívekhez birt szavával érni. Nagyon emberi volt, mit hangosan mondott: "zárjuk le, emberek, a háborus gondot." ... Minek gyilkolnának tovább céltalanul, hiszen ifjuságunk lassanként sirbahull, Könnyű háborúzni a diszpáholyokból, nem hallják a sikolyt a lövészárokból... Könnyű vágódhídra küldeni a népet, elhibázott, korhadtt politika végett. S mikor aztán végül minden rosszra fordul: féltéken pilsognak rejtett egéryukból...

SZERDA: POTYA BETÜT A MAGYARNAK

Jó magyar létemre, restellem leírni, hogy az újság árát mily sokszor kell kérni. Ki bánja, hogy sülyed rég az újság-hajó? Weekend, piknik, mozi: mind előbbre való! Persze: nem kell betűi a szellemi vaknak, de hát az Istenért, ily "földik" is vannak? Vagy nem is kell a lap: vagy ingyen akarja és ha árát kéri: üstökét vakarja. Ökör szecskát eszik; de a ló már zabot, csak az ember nem kér szellemi abrakot...? ... Noshát: ki a betűt ennyire taksálja: ne olvassa el... csak: üljön le aljára!...

CSÜTÖRTÖK: ARJA VILÁG, NÉGER SZÉPEK

Mi egykor szegény volt és kulturgyalázat: minden árja földön a Mult ellen lázad. Csakhogy árja földön árját játszunk mégis s fajtisza lesz náluk az emberszemét is. Oláh, cigány cselák: fajtisztává változ s zsidóánnyal többé egysésem lép oltárhoz. ... Bibliás Eszterek: van-e gyász ruhátok? Még árja koldus sem érhet már hozzátok... Debohárak, Ráchelek: biblális szép szízek: hajatokba néhány virágot hagy tűzzek. ... Régen vége lesz már kergete árja jognak, mikor a Debohárak még hódítani fognak!

PÉNTEK: RUTÉNFÖLD ÉS SZOVJET MEDVE

Európa rendje nyomban megbomolna, ha a Kárpát völgye a Szovjeté volna. Mégis a sajtóban újra oly hír járja: Ruténföldre kacsint a vörösök cánya. A nagy vörös medve emelgeti talpát, a Szovjet szeretné most már Kárpátalját. ... Most kaptuk csak vissza gyászos husz év után amióta tőlünk elrabolták bután. Azóta vérünkkel, testünkkel tápláljuk s rutén testvérünket a keblünkre zárjuk. ... Milyen a nagy a medve: előre nem kérjük s Ruténföldet, ha kell, tőle is megvédjük!

SZOMBAT: TURULSZÁRNYNON ÚJ MAGASBA

Fakérgét repesztnek a nagy belső lázak, s gyémánt gyantagyöngyöt izzadnak az ágak. S ha ily belső lázban szenvednek a népek: mért nem világít a csucson a lélek? Trianon keresztjén szegény magyar nemzet: szenvedése árán új jövendőt nemzett. Új ezredre terhes az új magyar sorsotl s egyre-egyre messzebb jár már Trianontól. Tiszta magyar tölgysz lesz életének fája s új nemzedék jár majd pihenni alája. Magyar lelke magát nem veti majd gazba s turulszárnynon lendül újra a magasba!...

EZ AZ, AMIT AKARNAK?

különböző úgynevezett csoportok", akikről St. Justine püspöke éppen a nappal irta meg, hogy nem tétek, mert "béke"-agitáció ugyanezen csoportok az izemita métey terjesztése a polgárháboru veszedelme sodorták a nemzetet, mináron együtt akarnak műi Hitlerrel.

Utalt nem az idegen nemégti, a német, az olasz, a var nációkról és egyéb kis andokról beszélünk, akik taluk papagályozott szóla értelmét is képtelenek felá, hanem azokról az ismeri amerikai körökről, ame-felett a floridai katolikus ok a lesújtó ítéletet kiáda.

Ék az urak (és hölgyek) Lindbergh-éket egyetemben állítják, hogy nekünk meg, akár pusztul Anglia, nem, mi a németekkel is tunk együtt dolgozni."

Most nap-nap után Hitler etlen is beleszó az ameri- itába s ma már megítélhe- az amerikai polgárok, hogy ndegy"-e egy Hitler világ amukra.

ap-nap után beszélnek hoz- a németek short-wave on Berlinből és a szoká- hazi szikolódás, felekezeti ás közt az "új rend" gaz- egi programját is megad- Elmondják, hogy milyen az a világ, amivel Mr. rbergh és Mr. Wheeler itt akarnak megködni s a után ugy sóhajtoznak a magyarok, akik "dicsér- ékkel" köszönnék, nem egy- adnak (ahogy most szeretnék dndni), hanem Stalinnak és rnek.

Az egész világon a munka a valuta és nem az arany" zengik Berlinből. "Nem a károkat fogják a munká- szolgáln az új rendben, ha- a munka lesz az érintke- alapja."

Egy ember egy napi mun- a lesz a valuta, azzal mérík d a mértéket és ez EGY- MA LESZ AZ EGÉSZ VI- GON."

Minden ember kap egy bank- vet az egy napi munkáért s a lesz a pénz igazi alapja." gy mondták ezt Berlinből s el az igérettel csábítják az vesült Államok munkását, gy lázadon fel a mostani ellen, hogy anarchiát csi- on a nemzeti készülődésben en a hazában.

Halgatják ezt a propagan- az amerikai munkások? a ha hallgatják, megértik? Megértik, hogy annyit érne Hitler "új rendjében" az ame- ai munkás napszámja, mint ennnyit Németországban vagy szországban ér az ottani munkás napszámja.

A német munkást európai nyok szerint jól fizetik és kidolgozta az egy napját, et érte egy olyan inget, lyent itt ma 85—90 centért unak.

Az olasz munkást gyengé- a fizetik, a szakismeret né- i napszámos két napig dol- ak ugyanolyan ingért, ami- t Németországban egy nap- ett, az Egyesült Államok d gyárában dolgozó mun- egyetlen órai munkával ke- magának.

Egy kilo szalonna (a mosta- háboru ELŐTT) hat óra

munkába került a német gyá- rakban dolgozó munkásnak. Két font szalonna itt jelen- leg körülbelül 30 cent, azt te- hát a Ford gyáran dolgozó munkás 20 perc munkával ke- resi meg magának.

Természetes azonban, hogy Hitlerék az egész világra ki fogják (legalább akarják) ter- jeszteni az "új rendet", gondol- nunk kell tehát arra is, hogy Syriában mit keres egy nap szá- mos, aki négy napig lenne kény- telen dolgozni, hogy egy dol- lárós inget vegyen magának.

Amerika munkásától tehát a hitlerizmus "új rendje" csak azt a csekélységet kívánja, hogy ennek a hazának termé- szeti kincseit, kitűnően felsze- relt gyárainak termelő képes- ségét ossza meg testvériesen az egész világgal és fogadjon el PONTOSAN UGYANANY- NYIT egy napi munkáért, amit mondjuk ma a syriai arabnak fizetnek.

És ezért a kilátásba helyezett anyagi gondtalanságról és jó- módért csak azt a csekélységet kívánják meg tőle, hogy szá- badságáról mondjon le örökre, hogy fogadja el életformának azt a diktatórikus rendet, a mely ilyen marhaságot terror- ral rá tud erőszakolni egy vi- lágra.

A Berlinből nap-nap után megszóraló és angol nyelvű short-wave mindaddig ügyes a propagandában, amíg a nazi menyország gazdasági előnye- vel nem csábítgatja az ameri- kai munkást, hogy boruljon a hitlerizmus keblére.

Amig arra céloznak, hogy ve- gyenek el mindent a "nemzet- közi bankártól", addig talán vannak, akik élvezettel halgat- ják. Amig a zsidók ellen uszita- nak s emlékeztetik rá a csöcse- léket, hogy milyen hasznos és kellemes volt kifosztani őket Németországban, addig talán szintén vannak, akik Berlin szíren hangjait helyeslik.

De — szerencsére — ügyet- lenek és ostobák, mikor egy- egy örízetlen pillanatban, az "új rend"-ben uralkodó gaz- dasági helyzet álmát lefestik, mert bajosan van amerikai munkás, aki hajlandó lenne egy színvonalra helyezni a vi- lág minden népével a maga napszámját.

Sok amerikaiit éppen a nap- számokban (vagyis az életszín- vonalban) levő különbség ho- zott ide, sokat az tartott itt végleg, mikor pár éven át él- vezte az amerikai napszámot.

Csak a názizmusba beleőrült fanatikusok hihetik el, hogy az Egyesült Államok munkásai hajlandók ezt feladni s ugyan- olyan napszám után áhitozni, amilyenért mondjuk a kínai ku- lik kénytelenek dolgozni.

S ha a Lindberghisták és Wheeleristák éppen olyan ószin- tén megmondanák, hogy miféle új renddel akarnak ők együtt dolgozni a jövőben, ahogy azt Berlinből megmondják, akkor bajos lenne nekik egyegy gyű- lésről ép bőrről távozni.

Mert akkor az amerikai nép megértene, hogy újra a kom- munizmust akarják eladni, csak hogy most nem vörös, ha- nem véres-barna csomagolás- ban.

S akkor azt is megértene, a naivabb polgárok, is, hogy Sta- lin és Hitler egymásra tudtak találni.

AZ ELEMI IGAZSÁGOK

sorából való az, hogy a levegőből nem lehet megélni. Minden vállalkozásnak az üzletlelek jóakaratu pártfogása az alap- ja és így az újság is olvasó táborának kész- ségére van utalva.

Ennek látható jele az, hogy az olvasó meg- adja a kellő ellenértéket az újságjának az előfizetés formájában.

A lap első oldalán látható címzés ponto- san megmondja az előfizetés lejáratának napját. Kérjük, nézze azt meg és küldje be előfizetését, úgy hogy a lap lejáratú napját mindig idejekorán megújíthassuk.

A LIGONIERI ÁRVÁHÁZ ÚJ ÉPÜLETET KAP

Ugy látszik, hogy arra az időre, amikor már mindnyájan, első generációs bevándorlók elmúlunk a föld színéről, akkor utánunk magyarok után, csak megalapozott nagy egyesüle- teink és az az árvaház és agg- menház, a szeretet tanyája marad meg, amelyet Ligonier- ban tart fen a magyar áldozat- készség.

Erről az igazán dicsőségünk- re szóló intézményről jelentik most a következőket megbiz- ható forrásból:

— Julius negyedikén lesz a ligonieri árvaház új épületének alapkövetétele. Az Amerikai

NAGYON SZÉP VOLT

Az "I am an American" na- pot Washington inspirációjára az új polgárok tiszteletére ren- deztek. Azokért, akik az el- múlt évben polgárpapírt kap- tak, vagy ha itt születtek, elér- ték a 21 évet.

Szápek voltak az ünneplések, azokat elfelejteni semmi esetre nem fogjuk, aminthogy mi soha nem is szoktuk elfelejteni amerikai polgár mi voltunkat. Szükséges lenne azonban, ha itt született polgártársaink is szívesek lennének nemcsak az ünnepre emlékezni, hanem arra is, hogy mi volt a neve az ünnepnek. "I am an American citizen."

S mivel a citizenship-et, va- gyis az amerikai polgárságot ez a haza apránként, percen- tekben soha nem osztogatta, nem lehetünk mások, mint tel- jes jogu, tehát SZAZ PERCENT- TES amerikai polgárok.

Milyen kár, hogy az ünne- pek szónokai nem foglalkoztak ezzel a szerencsétlen percent dologgal.

Végig olvastunk vagy ötven szónoklatot, amelyeket az or- szág különböző városaiban az ünnepeken elmondtak, de egyetlen egy helyen sem gon- doltak rá, hogy ezt a témát is felvegyék a műsorra.

Jó lenne pedig egyszer a nagy nyilvánosság előtt a per- centekről is beszélni.

Arról, hogy ma teljes jogu amerikai polgárok vagyunk, s mindig ilyennek is ismernek el bennünket a törvények, de holnap, holnapután, majdnem minden nap száz helyen a szem- meinkbe vágják a percenteket.

Jó lenne tehát az amerikai születési polgártársakkal meg- értetni, hogy csak egyféle pol- gárt szabad ismerni ebben a hazában. Teljes jogu polgárt, akivel szemben szemtelenség akár mikor percentes hazafiság ról, percentes jussokról, percen- tes jogokról beszélni.

S ezzel a percent dologgal kapcsolatban, nem ártott vol- na egy-két komoly szót jó- néhány bevándorolt polgárhoz is intézni, akik élnek azzal a teljes joggal, amit a polgár- papírral rájuk ruháznak.

Különösen bevándorolt pol- gárok közt terjedt el — német- olasz befolyás alatt — az az al- jas métey, amely különbséget szeretne tenni faj vagy feleke- zet miatt, bizonyos polgárok közt.

Kénytelenek vagyunk szé- gyenkezve belátni, hogy a ma- gyar származású polgárok is kacérkodnak néhol felekezeti és faji izgatással, nem gondol- va arra, hogy ezáltal méltatlá- nokká válnak a polgárpapírra. És nem gondolva arra, hogy ha igyekeztük sikerrel járna, nem fajok és felekezetek, ha- nem a "nem száz percentes" polgárok ellen fognak for- dulni.

Mentségül, vagy legalább magyarázatul az amerikai ma- gyarokat és a köztük garázdál- kodó názikat illetőleg az szol- gálhat, hogy egy exaltáltnak látszó, un-balanceolt ember a szellemi vezérük, de legalább ösztönösen meg kellene érez- niük, hogy veszedelmes vizekre eveznek.

Természetesen nem lehet en-

sen az öregek otthonának cél- jait szolgálja ezentul.

A ligonieri árvaház és agg- menház az idén tölti be fenn- állásának huszadik esztende- jét. A legelső ilyen magyar intézmény volt egész Ameriká- ban és fennállása alatt a ma- gyar árvák százait nevelte fel és sok öregről haláláig gon- doskodott. Az intézet nevét tisztelettel tanulta kiejteni az egész amerikai magyarság, a mely e husz ecztendő alatt nem szűnt meg azt nemes szív- vel támogatni is.

A befektetés összege volta- képen ennél is nagyobb, mert az új épület első része, amelyet készen vettek meg, közel husz- ezer dollárba került. A hozzá- épülő rész 35 ezer dollárba ke- rül, a hegytetőn levő régi épü- letre pedig újabb 5000 dollárt fognak költeni, hogy az telje-

sen az öregek otthonának cél- jait szolgálja ezentul.

Az alapkövetételei ünnepet természetesen ünnepélyes fel- szentelési és megnyitási ünnep is követni fogja, az amerikai magyarságnak, tehát ebben az évben kétszer is alkalma lesz, hogy saját szemével győződjék meg az intézmény gyarapodá- sáról s arról, hogy a Reformá- tus Egyesület a jövőben még az eddigienl is nagyobb mé- nyokban és tökéletesebben tudja hivatását betölteni.

Giönyörű otthont, kitűnő el- látást, rendes oktatást és ne- velést ad az odakerült árva- gyermekeknek, a befogadott öregeknek pedig csöndes és békés otthont, enyhítésével mindannak a bajnak, ami az öregséggel jár.

Epen ezért örömmel olvassuk most a felhívást, amely a ju- lius 4-iki alapkövetételei ünne- pélyre invitálja ugyanazt a ma- gyarságot, amelynek szíve so- hasem fordult el ettől az in- tézménytől s amely azt, az ed- digi gyönyörű eredményeket látva, a jövőben kétségkívül még nagyobb mértékben akar- ja támogatni. És ezért kér- jük mi is, mint a multban any- nyiszor tettük, hogy magyar testvéreink hallják meg a hívó szót és az alapkövetételei ünne- plet tegyék újra emlékeztetéssé a ligonieri árva és öreg otthon történetében.

De ha a tovább látnának csak egy centiméterrel az orruknál, akkor tudnák, hogy a gátat sza- kitott intolerancia mindent elsöpör magával, s emlékeztet- nek a világháboru utáni Ku Klux Klan járványra.

Ezek azok a dolgok, amikről lehetett volna és kellett volna az "I am an American Citizen" napon beszélni, hogy az itt szü- letett polgártársak és a beván- dorolt polgártársak egyformán némi tanúságot vigyenek haza a nagy ünnepélyekről maguk- kal.

Ha a percent-polgárok, vagy a kommu-názi ideoló- giákba beleőrült egyének még egyáltalán tudnak valamiből tanulságot levonni.

KOLDUS GYANÁNT HALT MEG

A nagy és mindig népszerű amerikai acélkirály, Charles Schwab az év elején 77 éves korában meghalt és a hagyatéki bíróság most tette közé, hogy mekkora vagyon maradt az egykori gyári kifutó fiu után.

Az egész ország meglepeté- sére — semmi. Ha egész élete során napibéres munkás ma- radt volna Charles Schwab, akkor se halt volna meg sze- gényebben.

Mikor Carnegie józan éles- látása a nagy acélgyárak igaz- gatójává tette és mikor ezt kö- vetőleg J. P. Morgan bankári bölcsessége évi egy millió dollár fizetéssel a U. S. Steel elnö- gévé tette, akkor Schwab évi keresete két millió dollár volt jó pár esztendőn keresztül. Ké- söbb, mikor Morgan összerugta vele a patkót, Schwab 15,000-000 dollár tőkével megkezdte a bethlehemi acélgyárakat és azokat hamarosan egy 719,760-000 dolláros vállalatát fejlesz- tette ki.

Apránként eljárt felette az idő, megöregedett, itélő képes- sége meggyengült, tehát félre- tolták a vezetői állásból, de még mindig megtartották a Bethlehem Steel igazgatósági elnökének és negyed millió dol- lárocskát huzott fizetés gya- nánt a gyártól, ami nem meg- vetendő jövedelem.

Most pedig, mikor meghalt, a következők derültek ki felőle: New York városában, főleg a bankoknak 2,262,000 dollár adósságot hagyott maga után és ezzel szemben new yorki va- gyonának értéke csupán 363 ezer dollár. Mire leszámolniak, jó, ha a hitelezők követelésük tiz százalékát kapják meg.

És éppen ilyen szomorú örök- séget hagyott hátra Schwab Pennsálvania államban is. Van ugyan utána egy pompás pa- lota, de annak értéke az ingó-

ságokkal együtt árverés esetén csupán 51,000 dollár, míg az adósságok 300,000 dollárt tesz- nek ki.

Életében csak az egyik penn- sylvania egyetemnek adott Schwab két millió dollárt, de egyéb látható jótékonyt nem cselekedett. Örökségéből semmi jótékony intézmény nem fog kapni egyetlen centet sem.

Ami a nagy vagyont illeti, azt megtudta csinálni Schwab, de megtartani nem. Az olva- satlan milliók, amelyek a ke- zére mentek, nyomtalanul foly- tak el. Pedig nem élt pazarló módjára. Költséges szenvedé- lyei nem voltak. Csupán a tőzsdén játszott és most való- szintűnek látszik, hogy amije volt, az 1929-ben és 1937-ben a nagy tőzsdei áresések alkalmá- val eluszott és neki a nagy vagyonból semmije se maradt. Életében a látszatot fent tudta tartani, hogy még mindig na- gyon gazdag ember, de a halál elárulta az igazat.

Szegénynek született és sze- gényen halt meg. Vajjon érde- mes volt-e ezért olyan küzdel- met folytatni életének során, mikor ezt elérhette volna akkor is, ha jóformán semmitse csi- nál.

Hirdessen Lapunkban

Proves Wonderful For Itching Skin

To soothe itching, burning skin, apply wonderful, medicated ZEMO—a Doctor's formula backed by 30 years continuous success! For ringworm symptoms, eczema, athlete's foot or blemishes due to external cause, apply ZEMO night and morning; the discomfort should soon disappear. Clean and convenient to use... One trial convinces. **ZEMO**

MINDEN NYOMTATVÁNYT IZLÉSESEN KÉSZITÜNK

Levélpapírok... Borítékok... Röpcédulák
Belépti jegyek... Plakátok... Számlák
Névjegyek... Alapszabályok... Meghívók
Értesítők... Körlevelek... Röpiratok
Könyvek... Címkek... stb.

A legnagyobb készséggel áll rendelkezésére

LAPUNK NYOMDÁJA

MAGYAR BANYÁSZLAP

(HUNGARIAN MINERS' JOURNAL)

Published by Associated Hungarian Weeklies of America
8502 WEST JEFFERSON AVE DETROIT, MICHIGAN
Telephone: VINEWOOD 1-8222Az egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban
The only Hungarian Miners' Journal in the United StatesSubscription Rates: In the United States \$3.00 — In Europe \$4.00
Előfizetési ár: Az Egyesült Államokban \$3.00 — Európában \$4.00
Egyes szám ára 6c Single Copy 6c

Megjelenik Minden Csütörtökön Published Every Thursday

MARTIN HIMLER, Editor

A Magyar Bányászlapot bányászok írják bányászokról bányászoknak
The Hungarian Miners' Journal is Written for Miners of Miners
by MinersEntered as Second Class Matter at the Post Office at Detroit, Mich.
Under the Act of March 3, 1879.

SZEGET SZEGGEL FIZETTEK VISSZA

A biztos, kellően védett kikötőkből megindult a német hajóraj, már tudniillik az a kevés, ami van belőle és kiment az északi tengerekre, hogy az ott közlekedő védtelen kereskedelmi hajók ellen kalózkodjék.

Hirt vett efelől az angol tengerészeti vezér és parancsára megindultak az angol hadihajók is, hogy szembeszálljanak a német támadókkal.

Győzzön az, aki erősebb.

Valahol fent, a magas északi vidékeken találkoztak egymással a hazi és angol hadihajók és nyomban ütköztetbe bocsátkoztak. Elől járt a két hajóóriás, az angol Hood és a német Bismarck, mindkettő körülbelül negyven ezer tonnás uszó szörnyeteg, káprázatos nagyságu ágyúkkal felszerelve.

Elsőnek — úgy látszik — a német ágyúk szólaltak meg és egy hatalmas ágyugolyó az angol óriás a Hood puskaroporsó raktárába csapott be és azt felrobbantotta. A nagy, a hatalmas, a büszke hajó megrázkódott és a borzasztó rombolásra fél oldalára dőlt és pillanatok alatt elsüllyedt a mélységbe. Még csak lehetőség se volt arra, hogy a rajta levő, körülbelül 1400 angol tengerész megmeneküljön. Alámerültek mind a jeges hullámokban.

Fájdalmas csapás volt ez az egész angol nemzetre nézve. Az ország egyik büszkesége volt ez az óriási hadihajó és váratlanul gyors pusztulása miatt bosszuért kiáltott minden angol a nagy világbrodalomban.

A bosszu nem késett sokáig. Alig sülyedt el a Hood, egyik vagy másik kisebb angol hadihajó lőtte oldalba a német óriást, a Bismarckot, amely erre megfordult és megtépzott dicsőséggel próbált elulanni a harcterületről.

Odafent, a magas Északon, ahol ez a tengeri csata lezajlott, gyakori ködök borítják a tengert. Sűrű, mindent eltakartó ködök, amelyeknek fátlyában két napig hasztalan keresték a bosszuért lihegő angol hadihajók a Bismarck nevű nazi óriást. A végtelen ködben csak két nap múlva akadtak rá, amint tehetetlenül forgolódtat a tenger felszínén. Egy jól irányzott löveg elvitte a nagy nazi hajó csavarját, propellerjét és a hajóóriás tehetetlenül térfertgett a vizeken, mert nem tudott többé haladni.

Eljött a visszafizetés órája. Nekiszegezték az angol ágyúkat a német hajóóriásnak és pár jól irányzott lövéssel odaküldték a tengerek fenekére, a Hood mellé, ahol most ketten pihennek egymás oldalán mindörökre.

És most a két hajóóriás ott hever a tenger fenekén és néma szóval kérdezték egymástól:

— Vajon mi szükség volt arra, hogy mi ide kerüljünk? A mi pusztulásunk nem oldja meg azokat a nagy kérdéseket, amelyek miatt most a háború folyik. Marad minden továbbra is a régi ben.

A két hajó összértéke vagy önköltsége több volt száz millió dollárnál és ez a temérdek összeg most értéktelenül fekszik a tengerek fenekén. A háború pedig tovább folyik, mintha semmire történt volna.

Fegyverekkel semmiféle ellentétet nem lehet megoldani. Józán és a becstelenség szándék az, ami a világot a helyes út felé vezeti. De ha az európai harcér felé nézünk, ugyan ki tudna józán és a becstelenség szándékáról álmodni is akkor, amikor állandóan azt halljuk:

— Mi különb, mi felsőbbes emberek vagyunk, mint ti! Amig az egész világ meg nem egyezik abban, hogy minden ember egyforma és egyenlő, addig kölcsönös megértésről álmodni sem lehet.

LESZ-E VAJJON CIPŐNK?

Hivatalosa nyelentették az egész amerikai nemzeten, hogy Miss Harriett Elliott, a nemzeti védelmi tanács fogyasztókat védő szövetségi bizottságának vezetője tanácskozára hívta Washingtonba a nagy cipőgyárosokat.

Titokban tartották a tanácskozást, nem akarták, hogy azt külső emberek befolyásolják és csak annak befejezése után adtak ki egy jelentést, amely négy igen fontos dolgot helyez kilátásba a közel jövőre egyelőre, de ha a háború soká tart, akkor valószínűleg igen hosszú időre.

A négy pont, amiben a cipőgyárosok megegyeztek, így szól:

1. A cipő árát nem fogják a gyárosok a magasabb nyersanyag költségén felül drágítani és ez az esetleges emelkedés nem lesz feltűnő.

Ez az első pont tehát nyomban megmondja, hogy legyünk elkészülve a cipők drágulására és pedig rövid időn belül, mert a bőr már is megdrágult. Nem kellemes ez a hír, de jó, ha már most tudomásul vesszük.

2. A cipők készítéséhez szükséges nyersbőr megfelelő mennyiségben áll rendelkezésre, tehát áruhiány címén nem jutunk oda, hogy nem lesz cipő.

Ez megnyugtató hír, mert máris arról suttogtak egyes helyeken, hogy hamarosan nem lesz bőr és akkor a gyárak nem tudnak kellő cipőt gyártani, amire pedig állandóan szükség van a katonaság és polgárság részére.

3. A fogyasztó közönség piacát a katonai szükséglet nem fogja különösebb módon befolyásolni, mert hiszen aránylagosan csekély a katonai szükséglet. Különben is a cipő-ipar ter-

TELJES NEMZETI VÁLSÁGOT

(unlimited national emergency) hirdett az ország feje a múlt héten, s a hadi állapottól most már csak egy lépés választ el bennünket.

És az elnök nem hagyta kétségben sem ezt a nemzetet, sem a világot, hogy azt az utolsó lépést szükség esetén megtesz-
szük, mielőtt megengednénk, hogy a diktatúra végleges győzelmé fenyegetsen bennünket.

Megmondta az elnök, és meg kell azt értenie minden amerikai polgárnak, aki tisztán akar a kérdésben itélni, hogy nem Angliát, vagy Anglia hatalmát kívánjuk védelmezni, mikor a segítségére sietünk, hanem a saját biztonságunkat.

Nem lehet benne kétség, hogy ha Angliát Hitler leverné és ott is egy nazi-párti kormány venné át a hatalmat, Hitler ura lenne a világnak, s úgy bána az amerikai nemzetekkel, ahogy akarja.

FELELT AZ ELNÖK AZOKNAK

is, akik nyílt vagy titkos nazi szimpátiából folyton azt hangoztatják, hogy bennünket semmi veszély nem fenyegethet, mert Hitler nem akar semmit Amerikától, hogy azt ünnepélyesen többször megmondta. Roosevelt utalt rá, hogy hasonló ünnepélyességgel ismételte Austria elvétele után, Csehország megszállása után. Mémel elfoglalása után, hogy többé semmit nem akar, mindannyiszor megszegte a szavát.

Ma tehát lehetetlen a német ígérethet megbízni, s ha Hitler ura lehetne a francia és az angol, valamint a japán és olasz flottáknak, semmi a világban utját nem állná, hogy nekünk rohanjon, fizikailag és gazdaságilag; hiszen azt is elég ünnepélyességgel és elégszer fogadták, hogy a demokráciákat kiirtja.

De eltekintve a Hitler szándékaitól és a lármás kisebbség beszédétől, az elnök leszegeste a nemzetnek azt a programját, amelynek az alapját a kongresszus rakta le, mikor Anglia teljes segítségére utasította a kormányunkat.

AZT SEM TITKOLTA AZ ELNÖK,

hogy bár a háborút el akarja és ha lehet el fogja kerülni, nem hajlandó (álá Lindbergh és Wheeler) bevárni, a mig Hitler az amerikai városokat bombázza, hanem utját állja akkor, mikor az első lépést az amerikai kontinensek felé megtenné.

A portugál és francia kezekben lévő Atlanti szigetek megszállását és a nemzet nem fogja eltűrni, s "magunk döntjük el, hogy mikor érezzük megtámadva magunkat."

Ami a hadiszerek kíséretét illeti, arra nézve is határozott nyilatkozatot kapott a világ az elnöktől, minden előzetes német, olasz és japán fenyegetés dacára.

Az Egyesült Államok népképviselője (a kongresszus) elrendelte, hogy a kormány Angliának minden segítségét megadjon. S ez nem azt jelenti, hogy a hadiszerek nagy tömegét a tenger fenekére süllyesszük.

melő képessége óriási és emellett a katonai rendelkezéseket úgy szállítják, hogy a fogyasztó közönség kielégítését nem zavarják.

Ezt a tényt, amelyet már ugyanis tudott mindenki Amerikában, teljes meglepéssel lehet tudomásul venni.

4. Az eddigi áremelést annak tulajdonítják, hogy különösebb ok nélkül tartottak a nyersanyagok hiányától.

Ez a végső pont súlyos vádat tartalmaz a gyárosok ellen, akik nem most, hanem mindig tudták, hogy nincs nyersanyag hiány és így indokolatlanul drágították a cipők árát, hogy nagyobb haszonra tegyenek szent. És mivel ez később is előfordulhat, igen helyes, ha a kormány már most inti a gyárosokat, hogy indokolatlan áremeléseket nem fog eltűrni.

"A navy és a hadsereg vezérével együtt", tehát a fegyveres erők fejeivel együtt keres módokat a kormányunk, hogy a segítség Anglia partjait, Kínát és más megtámadott nemzeteket elérje.

A TENGEREK SZABADSÁGA

miatt ez a nemzet többször volt háborúban, s az elnök bejelentette, hogy azt most is megvédjük, mert az amerikai nemzetek nem élhetnek meg, ha szabadon nem mozoghatnak a nagy nemzetközi országutakon.

Mindent egybe vetve "háborus" beszéd volt az elnök beszéde, amit egyforma türelmetlenséggel vártak az egész világon, de csak abban az esetben, ha a diktatúra háborút akar nek. "A tengerek szabadsága" még mindig megengedi a németeknek, hogy a nemzetközi jog alapján az Angliába szóló hadi szállítmányokat eldobozzák, ha bírják, csupán azt nem hogy a hajókat és a rajta lévő embereket elsüllyesszék, anélkül, hogy meggyőződnenek róla, vajjon mit visznek a hajókon.

az elnök beszédében ott volt az is, ami — hiányzott belőle. Nem beszélt a Csendes tenger-ről és Japánról, pedig épen eléget fenyegetődtek arról az oldalról is, mielőtt történelmi nevezetességű beszédét elmondta.

SOKAN AZT HISZIK, NEVES

ujságírók is azt írják, hogy talán csendes béke alkudozások folynak Japánnal, abban a reményben, hogy kirobbantják a tengelyből, s Roosevelt békét közvetít Kína és Japán közt.

E sorok írójának ilyen vérmes reményei nincsenek.

Ellenkezőleg. Ez a rovat azt hiszi, hogy Japánról azért nem beszélt az elnök, mert arról többé nincs mit beszélni. Végre aziránt lehetnek kétségek, hogy Anglia védelmében meddig megyünk el, de semmi kétség nincs többé a Csendes tengerrel illetőleg.

Nem titok sem az amerikai nép, sem Japán előtt, hogy végleges megegyezés, jóformán szövetség van az Egyesült Államok, Britania és Hollandia közt, hogy sem az ázsiai holland gyarmatok, sem az angol területek Japán által való megszállását vagy megtámadását nem tűrjük, s a három nemzet navije közös parancsnokság alatt állna ilyesminek az útjába.

Valószínűbb tehát, hogy az elnök Japánról azért nem emlegette, mert ma már ebben a kérdésben nincs mit beszélni.

BEFELÉ IS MONDOTT

az elnök dolgokat, amiket jó lesz megszívlelni mindazoknak, akikhez szolt a beszédben. Maga az a tény, hogy teljes nemzeti válságot hirdett, azt jelenti, hogy kivételes helyzetben lévő, kivételes intézkedésekre el lehetünk készülv.

Minthogy a legfontosabb a termelés, természetes, hogy azal foglalkozott különösen, s egyforma figyelmeztetést kapott a töke és a munka, hogy a sztrájkokat mielőbb végleg ki kell küszöbölni, s biztosra

veheti mindenki, hogy az rövidesen meg fog történni.

Vannak tőkések és vannak munkásvezérek, akik megvannak részegedve, egyik a profitól, másik a hatalomtól és nem férnek a bőrükben. Az elnök kivételesen nagy türelmet mutatott a sztrájkokkal szemben, mert azt akarja, hogy mikor véget vet a komédiának, ne vádolhassák diktatúrával. De hogy nemsokára véget vet, abban ne legyen senkinek kétsége. És nem lesz sem egyoldalú, sem igazságtalan, mikor megtiltja, hogy a nemzet fegyverkezését ma a rakodással gátolják.

AZ ELNÖK BESZÉDÉT TETTEK

is követték, sőt bizonyos tettek meg is előzték.

Egyetlen igazán jól felszerelt mechanikus divíziókat napokkal előbb átvitték Puerto Rico-ba, ahonnan nagyon gyorsan át lehet szállítani akármelyik Atlanti szigetre, ha annak a szükségét érezné a kormányunk, hogy valamelyiket meg szállja.

Legnagyobb személyszállító hajókat, az America új nagy hajót a múlt héten foglalták le nagy célokra, nyilván azért, mert szükség esetén gyors mozulatokra készen akar lenni a kormányunk.

Ezek a csapatmozdulatok sokkal nagyobb hatást keltettek Berlinben vagy Lissabonban, mint a Roosevelt háromnapos órái beszéde, mert ebből azt látják, hogy — komolyan beszélünk.

A termelés hazai frontján is drasztikus intézkedések történnék. Bizonyos nyersanyagokra ráette a kormány a kezét, s acélt vagy vasat ma senki nem kaphat, ha igényeit elég fontosnak nem tartják nemzetvédelmi szempontból.

SOK MÁS ANYAGRA HASONLÓAN

elsőbbiséget jelentett be a kormány, s azokat is több fogja követni. — Ugyanakkor azonban elrendelték azt is, hogy a fegyverkezés kontraktjai tartoznak azonnal alkontraktorokkal szerződni minden esetben, ahol arra a lehetőség meg van. Nem lehet tehát egy nagy vállalatnak a hadi munkára ráülni, hogy minden cent profit megmaradjon a vállalat zsebében, hanem ha gyorsabb úgy a szállítás, akkor a munka egy részét tartoznak kiadni.

Drasztikus intézkedéseket jelentettek be arra nézve, hogy több árucikknak az árát meg szabják, nehogy profiteerolással az árakat a felhőkig emeljék.

Kilátásba helyezték gyöngéden, hogy nemsokára vasárnapokra a gasoline a közönségtől megvonják. Van ugyan fő és mennyiségben gasoline az országban, de azokat keletre szállítani kellő mennyiségben esetleg nem tudják, mert a hajók nagy részét tengerentuli szállításra fogják használni.

ELLÖKTÉK A FEGYVERKEZÉS

utjából az aluminium trusztré patentjét s a kormány hatalmas aluminium gyárakat építtet kétszázötven millió dollár befektetéssel. Igaz, hogy talán két három év múlva nem lesz szükség ennyi termelésre, de most a háború a főszempont s a nemzetvédelemnek többé semmi nem állhat útjába.

S végül a múlt héten bizta meg Roosevelt New York polgármesterét, hogy a hazai frontot a nemzetvédelem céljaira szervezze.

Az önkéntesek millióit állítják csatasorba, hogy esetleges támadásra, bombázásra, stb. fel legyünk készülv. Ilyesmire, igaz, igen kicsi a valószínűség, de az új szervezetnek lesz más dolga.

A szabotázsra el lehetünk készülv, fanatikus názik és kommunisták bizonyára foglalkoznak rombolni. Ezt megakadályozni az FBI egyedül nem képes, de az önkéntesek százezrei részt fognak venni a munkában.

HASONLÓAN FONTOS A KÖZMORÁL.

vagyis a közhangulat kérdése. Mikor egy Lindbergh annyira megy, hogy nyilvános gyűlésen amerikai szilketeket ajánlat Hitlernek és az amerikai zászlót FASCISTA szalutálással üdvözl, akkor szükség, hogy helyesen legyen informálva a polgárság.

A LaGuardia szervezete önkénteseket fog toborozni, s remélhető, hogy jelentkezik valamelyik szolgálatra a nemzet minden lojális polgára.

Valószínűleg ez a szervezet fogja a pénzszedés munkáját is végezni, mert természetes, hogy az ezermilliók tucatjait kéri majd a kormány kölcsön a polgáraitól, hogy a fegyverkezés költségeit legyen miből fizetni. A tervezett új adók csak a kiadások egy részét fogják fűdözni, s közben épen elég pénzre lesz szüksége a kincstárnak.

S MINDENNEK A TETEJÉBE

ujabb három ezer millió dollár

lárt kért az elnök a kongresszustól kizárólag röplőgépekre a navy és a hadsereg részére, s természetesen, hogy kért összeget megkapja.

Ezzel kapcsolatban újra meg kell jegyeznünk, hogy éppen elég defeatista hang emelkedett a fegyverkezés kereszttől vitáiban, amelyben ezer hibát látnak. Bizonyosan van hibák, bizonyosan történik szö-pazarlás.

El lehet-e képzelni, hogy ilyen kolosszális méretű készüldésnél, mikor a nemzet egész gigantikus iparát át kell rendezni, ne történjenek hibák tévedések?

Minden hiba, kritika és tévedés dacára a nemzetvédelmi iparban tünényes eredményeket értek el idáig, s a repülőgépek, tankok, ágyúk stb. termelésében a tömegtermelés most veszi a kezdetét.

TERMÉSZETESEN HIÁBA

remélte a polgárság, hogy az elnök határozott programot hozza a nemzet teljes egységéért, mert az nem történt meg idáig, s nem is lehet remélni.

A lindberghisták és wheeleristák tovább beszélnek, s egy szemtelenebb hangot használnak, mert úgy érzik, hogy a kormány nem akar, a közvélemény ugyanis nemsokára beléjük fogja a szót fojtani, s addig ki akarják magukat beszélni.

De érdemes figyelni, hogy a gyűléseiken egyre többen vannak jelen a nazi bundisták és a kommunisták, úgy hogy new yorki gyűlés elnöke kénytelen volt mentegődni és kijelenteni, hogy a jelenlévő názisták ok nem hívták és nem óhajtlak a gyűlésen.

Viszont ha azok nem mennének Lindberghet hallgatni, akkor üres falak közt beszélnek különösen móka nazi szalutálással köszöntötte az amerikai zászlót (Wheeler szenátorral együtt), s így végleg levetették az álarcot magáról.

NAGY TALÁLGATÁSRA AD

teljes joggal az a tény állkamat, hogy angliai nagyköv-

GONDOL-E ÖN ARRA?

hogy már egy pár hete annak, hogy a bányászok is mind munkába álltak és annyira megjavultak a viszonyok, hogy ma már mindenki dolgozik, mindenki szépen fog keresni? Nyitva lesznek a nagy városok ipartelepei, nagy gyárak, mindenütt szépen keresnek és így az ön helyzete is biztosan megjavul, jobb lesz a végeredményben a megelégedettség is fészket fog verni békés családi tűzhelye körül.

MOST VAN A LEGJOBB IDŐ ARRA, HOGY BIZTOSÍTÁST VEGYEN KI!

Ne várjon addig, amíg késő lesz. Ha gyermekeit és felesége nincsenek biztosítva, életüket, egészségüket és testi épségüket okvetlenül biztosítsa a

Verhovay Segély Egyletnél

Nálunk most a felnőttek nyolc, a gyermekek pedig öt életbiztosítás közül a legmegelőzhetőbb kaphatják, ha felvilágosításért hozzám fordul. A felvilágosítást megadom és kíváncsi örömmel keresem fel, hogy biztosítási problémáit a legsikeresebben oldhassa meg.

KUN BERTALAN

igazgató

221 E. 14th Ave

Homestead Pa.

FÜLÖP JÁNOS

kerületi szervező

240 Langley Ave

Pittsburgh, Pa.

ELŐFIZETŐINK SZIVES FIGYELMÉBE

A mi lapunk nem zaklatja olvasóit feleslegesen az előfizetésekért. Mi tudjuk, hogy minden előfizetőnk beküldi hátralékát, ha módjában áll. Csak azt kérjük olvasóinkat, hogy aki hátralékban van és akinek módjában áll, fizesse meg az előfizetés díját minden felszólítás nélkül. Minden munkás ember elvárja, hogy elvégzett munkájáért a kitűzött időben megfizessenek, így tehát mi sem kérünk jogtalant, amikor arra kérjük olvasóinkat, hogy lejáratkor fizessék meg az előfizetést.

A kiadóhivatal

HETI SZEMLE

A NAGY HÁBORU ESEMÉNYEI

tünk hazaérkezett a hét végén. Vinant alig pár hete ment át Angliába, s jelenleg az ut kocázatos is, nem jött tehát haza üdülési szempontból.

Feltehető, hogy a Hess-féle béke-akció adatait, a közeli béke esetleges lehetőségeit akarja megtárgyalni a Churchill megbízásából az elnökkel, de ezek a tárgyalások már csak információ jelleggel bírhatnak.

Roosevelt ugyanis kijelentette, hogy az amerikai kormány ismeri a Hitler békefeltételeit, és arra volt a felelet a "háborus" beszéde.

Nem lehetetlen viszont, hogy Churchill állított fel bizonyos követelményeket, amelyek teljesítése nélkül Angliának nem tud esetleg tovább harcolni; vagy amelyek teljesítése nélkül nem képes Churchill leszerelni az angol békepártot, amely ott soha el nem némult egészen.

A KONGRESSZUSNAK NEM SOK

fontos szerep jut ezekben a napokban. A nemzetvédelmi számára közkívánatra minden összeget meg kell szavazni a gondoskodni róla hogy legyen rá födözet a kincstárban. Ez a második feladat ugyan a legfontosabb szerep lenne, de ezt húzzák és halasztják. Valószínűleg eltelik még vagy három hét, mikor az érdemleges adótárgyalásokat megkezdik, akkor a nagy meleg miatt nem akarnak majd rendszeresen dolgozni.

De előbb-utóbb dűlőre kell vinni a dolgot, s talán az ősz végére a háborus adók meglesznek szavazva.

A munkás kérdéseket a kongresszus szívesen tárgyalná, mert azt szeretné a reakció és a nagytöke, ennek az utját azonban az elnök elvágta.

Most a WPA számára kért összeg megszavazásán van a sor, s az elnök azt kérte ebben az ügyben, hogy a nem polgárok alkalmazását engedje meg a kongresszus, és helyezze hatályon kívül az a kegyetlen rendelkezést, hogy 18 havi WPA munka után le kell tenni egy időre mindenkit.

A MUNKA FRONTJÁN ÉRDEKES

dolgozók történnék, amikről nagyon keveset irnak az újságok. A múlt hét folyamán a navy yardokból hatszázaléknál több szakmunkást bocsájtottak el az ország minden részében.

Az elbocsájtott embereknek és a szervezetek képviselőinek egyszerűen azt mondják, hogy az elbocsájtások "nemzetvédelmi" okokból történnek.

Sokat beszélő honfitársaink végre talán belátják, hogy néha nem érdemes túlhangoztatni a butaságokat vagy szemtelenségeket beszélni, mert a demokráciának is elfogy néha a türelme.

Nem állítják, de biztosra vehetjük, hogy hasonló elbocsájtások a védelmi ipar minden ágában fognak történni, mert názi és kommunista munkások kezében nem érzik biztonságban azokat a fegyvereket és eszközöket, amelyeket a nemzet védelmére használnak.

A SZTRÁJKOKAT ÉS AZ AZOKKAL

kapcsolatos eseményeket a napilapokból nagyjából ismeri a közönség. Sok helyen van sztrájk, több helyen sztrájk nélkül béremeléseket kapnak a munkások, de a legnagyobb botrány a San Franciscóban dúló hajómunkások sztrájkja, akik szerződés és a kormány kérése ellenére sztrájkolnak a legfontosabb iparban.

A munkásvezérek állnak a béke útjában, mert katonák

védelme alatt az AFL tagjai már egy hete dolgoznak.

Altalában több, bár nem teljes co-operációt kap a kormány ezidőszelint az AFL, mint a CIO részéről, s nem tulságosan okos dolog a CIO vezérkarától, hogy szembe szállnak nemcsak a kormánnyal, hanem a közvéleménnyel is, amely ma határozottan ellene van a sztrájkoknak.

A héten kerülő uton nyilvánosságra hozták, hogy Roosevelt a Wilson magatartását akarja ebben a kérdésben követni. S ha például a sztrájkoló timber munkások és a friscoi hajómunkások nem szüntetik be a sztrájkokat a nagyon közeli napokban, akkor számíthatunk erre a lépésre.

MIKOR A VILÁG-HÁBORU ALATT

valahol sztrájkoltak s nem tudtak megegyezni békében, a kormány által felállított bizottság hozott döntést a vitában (A jelenlegi Dykstra-féle bizottság mintájára).

Tudtatták a gyárossal, aki a döntést nem akarta elfogadni kötelezően, hogy a gyárát a kormány veszi abban az esetben üzembe, s ez mindenütt elég volt rá, hogy a gyáros engedjen.

Visszont mikor egy esetben Bridgeporton a munkások nem akarták a döntést elfogadni, értesített és ultimátumot kaptak Wilsontól, hogy ha nem mennek azonnal vissza a munkába, egy évig egyetlen egy ember sem dolgozhatik közülük nemzetvédelmi iparban. S minthogy háboru alatt majd nem minden ipar a nemzetvédelmi ügyét szolgálja, ilyen bojkott egy évre megfosztotta volna az illetőt a munkától. A szóban forgó bridgeporti munkások jónak látták megengedni az ügyet, s azonnal hozzá fogtak a munkához.

A háboru során ilyen arányú tengeri csata még nem volt és azt egyik fél sem nyerte meg, mert mindkettőnek vesztesége egyforma, de míg az angoloknak maradt hét hasonló nagyságú hajóórájuk, a németeknek nincs több, tehát a káruk sokkal nagyobboknak tekinthető.

Harcászati szempontból az egész ütközetnek nincs jelentősége, mert a háborut ez a pusztulás nem dönti el. A repülőgépekkel és tengeralattjárókkal folytatott nazi kalózkodás tovább folyik a tengeren, az angolok pedig szintén fenn tartják a németek ellen a tengeri blokádot.

Sokkal lényegesebb ennél az, hogy bár legalább husz angol hadihajó áldozta fel önmagát a Földközi tengeren, az angolok nem tudták megmenteni a görög tulajdonban lévő Kréta szigetet, mert a nazi repülőgépek rohamainak nem bírtak ellenállni és meg kellett hátrálniuk. Cirkálóikban és rombolóikban az angolok nagy kárt szenvedtek e csata közben, ami arra mutat, hogy a nagy repülőgépek tényleg képesek felvenni a harcot a hadihajókkal szemben.

Sokkal lényegesebb ennél az, hogy bár legalább husz angol hadihajó áldozta fel önmagát a Földközi tengeren, az angolok nem tudták megmenteni a görög tulajdonban lévő Kréta szigetet, mert a nazi repülőgépek rohamainak nem bírtak ellenállni és meg kellett hátrálniuk. Cirkálóikban és rombolóikban az angolok nagy kárt szenvedtek e csata közben, ami arra mutat, hogy a nagy repülőgépek tényleg képesek felvenni a harcot a hadihajókkal szemben.

Sokkal lényegesebb ennél az, hogy bár legalább husz angol hadihajó áldozta fel önmagát a Földközi tengeren, az angolok nem tudták megmenteni a görög tulajdonban lévő Kréta szigetet, mert a nazi repülőgépek rohamainak nem bírtak ellenállni és meg kellett hátrálniuk. Cirkálóikban és rombolóikban az angolok nagy kárt szenvedtek e csata közben, ami arra mutat, hogy a nagy repülőgépek tényleg képesek felvenni a harcot a hadihajókkal szemben.

Sokkal lényegesebb ennél az, hogy bár legalább husz angol hadihajó áldozta fel önmagát a Földközi tengeren, az angolok nem tudták megmenteni a görög tulajdonban lévő Kréta szigetet, mert a nazi repülőgépek rohamainak nem bírtak ellenállni és meg kellett hátrálniuk. Cirkálóikban és rombolóikban az angolok nagy kárt szenvedtek e csata közben, ami arra mutat, hogy a nagy repülőgépek tényleg képesek felvenni a harcot a hadihajókkal szemben.

Sokkal lényegesebb ennél az, hogy bár legalább husz angol hadihajó áldozta fel önmagát a Földközi tengeren, az angolok nem tudták megmenteni a görög tulajdonban lévő Kréta szigetet, mert a nazi repülőgépek rohamainak nem bírtak ellenállni és meg kellett hátrálniuk. Cirkálóikban és rombolóikban az angolok nagy kárt szenvedtek e csata közben, ami arra mutat, hogy a nagy repülőgépek tényleg képesek felvenni a harcot a hadihajókkal szemben.

Sokkal lényegesebb ennél az, hogy bár legalább husz angol hadihajó áldozta fel önmagát a Földközi tengeren, az angolok nem tudták megmenteni a görög tulajdonban lévő Kréta szigetet, mert a nazi repülőgépek rohamainak nem bírtak ellenállni és meg kellett hátrálniuk. Cirkálóikban és rombolóikban az angolok nagy kárt szenvedtek e csata közben, ami arra mutat, hogy a nagy repülőgépek tényleg képesek felvenni a harcot a hadihajókkal szemben.

VEGYEN MINDENKI NEMZETVÉDELMI

kölcsönt, aki teheti. Nem azért, mert az a legjobb befektetés, hanem első sorban azért, mert MINDENNEL tartozunk ennek az áldott hazának, amely még a legnehezebb napokban is ezerszer jobb megélhetést adott, mint azoknak jutott osztályrészül, akik Európában ragadtak.

MAGYARORSZÁGRÓL NEM

jött lényeges hír az utolsó két héten, s miután ott is jóformán hadi állapotok vannak ilyenekre nem is számítunk.

KÉT HAJÓÓRIÁS PUSZTULÁSA

Az Atlanti tengeren két óriás hadihajó találkozott egymással és a németek szerencsésebbek voltak. Az új német csatahajó, a negyven ezer tonnás Bismarck a szintén új Prince Eugene cirkáló kíséretében kiment a nyílt tengerre, aminek neszt vették az angolok és vissza akarták kergetni a kikötőjébe. Angol hadihajók a Hood nevű szintén negyven ezer tonnás csatahajó vezetésével mentek támadásba, de a németek egy szerencsés lövése a Hood puskapor raktárába ment, azt felrobbantotta és a rajta levő személyzettel együtt — három ember kivételével — elpusztította.

A felháborodott angol közvélemény nyomására megindult az egész angol hadiflotta. Két napig keresték a tengeren a német csatahajót, amíg megtalálták. Az első ütközet közben a német hajó is megsérült nem tudott gyorsan menekülni és az angolok körülfogták. Másfél óráig tartó ütközet után mintegy negyven ágyugolyó és három torpedó találta a Bismarckot, amely végül szintén a tenger mélyébe süllyedt. Tengerészei közül mintegy százat megmentettek az angolok és elvitték fogságba az angol szigetre.

A német cirkáló, a rendkívül gyors járatu Prince Eugene elmenekült.

A háboru során ilyen arányú tengeri csata még nem volt és azt egyik fél sem nyerte meg, mert mindkettőnek vesztesége egyforma, de míg az angoloknak maradt hét hasonló nagyságú hajóórájuk, a németeknek nincs több, tehát a káruk sokkal nagyobboknak tekinthető.

Harcászati szempontból az egész ütközetnek nincs jelentősége, mert a háborut ez a pusztulás nem dönti el. A repülőgépekkel és tengeralattjárókkal folytatott nazi kalózkodás tovább folyik a tengeren, az angolok pedig szintén fenn tartják a németek ellen a tengeri blokádot.

Sokkal lényegesebb ennél az, hogy bár legalább husz angol hadihajó áldozta fel önmagát a Földközi tengeren, az angolok nem tudták megmenteni a görög tulajdonban lévő Kréta szigetet, mert a nazi repülőgépek rohamainak nem bírtak ellenállni és meg kellett hátrálniuk. Cirkálóikban és rombolóikban az angolok nagy kárt szenvedtek e csata közben, ami arra mutat, hogy a nagy repülőgépek tényleg képesek felvenni a harcot a hadihajókkal szemben.

MILYEN LENNE AZ ANGOL BÉKE

Roosevelt elnök emberbarátságra épített beszéde és békefeltételei után az angol kormány nevében Anthony Eden angol külügyminiszter nyilatkozott arról, hogy milyen lenne a béke, ha a háborut Anglia nyerte meg.

A világnak új reményiséget adott Roosevelt beszéde, amelynek még a nazikra, illetve a német nemzetre nézve is volt egy biztató pontja. Az elnök tudomására adta a világnak, hogy az Egyesült Államok többé olyan békét, mint aminőt Versaillesben és Trianonban kötöttek, nem fog megengedni, mert évszázadokra szóló békét óhajt és nem olyat, amely az új háboru csiráját hordja magában. Ez a kijelentés nagy megkönnyebbülést szerzett mindenütt.

Az angol külügyminiszter nyilatkozata nem mondható ilyen szerencsésnek. Kivethető volt belőle, hogy az angol államférfiak nem tanultak a

multból és ha Roosevelt elnökkel szemben nem is merik nyíltan kimondani, de titokban arra gondolnak, hogy még a versaillesi békénél is sötétebbet fognak diktálni.

Arról beszélt Eden, hogy maradó békét akar az angol kormány csinálni az európai kontinensen, ami arra mutat, hogy Anglia továbbra is a saját vezetése alatt akarja tartani egész Európát. Ezt a gondolatot tehát nem adták fel az angolok, akik Európa urai akarnak maradni a jövőben is.

Ezt természetesen csak úgy lehet elérni, ha az angoloknak ismét sikerülne teljesen leverni a tengely hatalmakat. És ha ez bekövetkezik, akkor Eden nem egészen időszerű kijelentése szerint:

— A szabad gazdasági együttműködés rendszerében természetesen meglesz Németországnak is a maga helye. De itt egy erős megkülönböztetést kell tennünk: nem szabad elefednünk azt, hogy Németország a legrosszabb ura Európának, amely eddig csak volt. Az utolsó században a németek ötször borították fel a békét. Nem szabad tehát többé ilyen helyzetbe engedni a németeket. A mi politikai és katonai feltételeink úgy lesznek megszabva, hogy a német bűnöket véglegesen megelőzzük.

Ebben a pár szóban az angol külügyminiszter azt jelezte, hogy az angol államférfiak nem fognak többé egy erős, nagy Németországot megtűrni, ha győznek és ez a kijelentés most nagyon helytelen volt.

AZ AMERIKAI FELFOGÁS

Nem lehet eltitkolni, hogy Eden beszéde még Amerikában sem keltett kedvező hatást. Kijelentése éles ellentétben áll azzal, amit Roosevelt elnök mondott, aki érezte, hogy nem a német nemzetet tartja hibásnak, hanem a nazi rendszert és annak vezetőjét, a veszedelmes Hitlert. Roosevelt még a németek részére is becsületet és jóindulatú békét helyezett kilátásba és említést tett arról, hogy véglegesen meg akarná dönteni a német birodalmat. Éppen ellenkezőleg, belevonná ezt a nemzetet is a nagy demokratikus világ-egységbe akként, hogy újabb háborukra ne legyen többé semmi kedvük.

Eden beszéde után egy érzék Washingtonban, hogy az csak fokozni fogja a németek ellenállását és a háborut a végélig fogja meghosszabbítani. Mikor nyolcvan millió és ma már tényleg egységben levő embernek országuk teljes megbénítását helyezik kilátásba, mint azt Eden tette, akkor azokat nem lehet a további harctól elriasztani, illetve kedvüket szegni.

Szerencsétlennek tartják az angol külügyminiszter beszédét és főleg azt hibáztatják, hogy azt a legrosszabb időben mondta, akkor, amikor az egész világ Roosevelt nemeslelkűleg emelkedett szavainak hatása alatt állott.

Tulságos jelentőséget nem szabad azonban tulajdonítani annak, amit a fiatal és heves vérier Anthony Eden mondott. A békét, amely a mostani háborut fogja valamikor követni, csak az Egyesült Államok diktálhatja és Roosevelt sokkal igazságosabb, méltányosabb és okosabb lesz az angoloknál. Ezt a háborut nem Anglia, hanem az Egyesült Államok fogja megnyerni és így az Egyesült Államok lesz abban a helyzetben, hogy az új világrendet megalapozza. És mivel az Egyesült Államok a multban meg-

tanulta hogy mit kell tennie, többé nem fogja Wilson elnök tévedéseit ismételni.

Ennek igazolására hozható fel az, hogy mikor békekötésre kerül majd a sor, a tárgyalásokat nem Európában, hanem Washingtonban folytatják majd és olyan időpontban, amikor a harctéri helyzet ura az amerikai hadsereg lesz. Ez egymagában biztosítja azt, hogy ostoba békét nem fognak kötni.

KRÉTA SZIGETE ELESETT

Az angol kormány nem volt békés, hanem mélységes hallgatással próbálta feledtetni azt, hogy a görög tulajdonban lévő utolsó végvár, Kréta szigete elesett. A sikló repülőgépek és ejtőernyőkkel leszállt nazi katonák levertek minden ellenállást és teljesen urai lettek a szigetnek.

Ott vannak már Kréta szigeten az olaszok is, ezek az apró sakálók, akik a harcok idején seholse voltak, közel se jártak a szigethez, de a dögzsagra nyomban előbujtak odjukból és üvöltözni kezdtek.

Lehet, hogy van jelentősége a most következő egyiptomi és ázsiai háborúra nézve Kréta elcsúszása. Lehet, hogy nincs. Egyet azonban kétségtelenül kiderített ez a szomorú esemény. Azt, hogy az angol katonák nem egyenértékű a német katonával még akkor sem, ha jobb a fegyverei.

Ellőtt amerikai vezérkari őrnagy, aki a szövetségi hadügyminiszteriumba van beosztva, mondta ezt meg. Az angolok eddig mindig azt állították, hogy a német győzelmek tisztára a kitűnő gépeknek köszönhetőek, de nyílt harcban az angol katonák jobb. Most a németek ágyuk és tankok nélkül mentek Kréta szigetére a teljesen felszerelt angolok ellen és nemcsak az angol hadihajókat üzték el a szigettől, hanem kézi fegyverekkel verték meg az ágyukkal és tankekekkel jól felszerelt angolokat, akiknek az egészen biztosan kitűnően harcoló görögök is értékes segítséget nyújtottak.

Nem szabad tehát többé lebecsülni a német katonák egyéni értékét, amely bátorságban és áldozatkészségben szinte ver senyen felül áll.

Ez a tanulsága a krétai hadjáratnak, amely szomorú fényt vet a most következő újabb nazi rohamra, amely okvetlenül Szuez ellen fog irányulni. Alig remélhető, hogy Egyiptomot meg tudják menteni az angolok és az amerikai segítség nem érkezhett oda olyan korán, hogy számottevő lehetne. Azt hiszik, hogy erre való tekintettel az angolok harc nélkül fogják feladni Egyiptomot, ami a Földközi tengerből való teljes kizárásukat jelentené. De kár lenne egy előreláthatólag meddő harc miatt annyi angol katonát feláldozni.

Körülbelül két hónapot adnak annak, hogy északi Afrikát otthagyják az angolok önkéntes elhártozásuk folytán.

JAPÁN BENTMARAD A TENGYELYBEN

Roosevelt elnök az egész világot érintő beszéde során egyetlen egy szót sem mondott Japán felől. Hallgatott ugyan Stalin felől is, de a fel-tűnést mégis az keltette, hogy a távol keleti kérdéseket nem érintette.

Ebből az óvatos és körültekintő viselkedésből arra lehetett következtetni, hogy Roosevelt bizonyos lehetőségeket lát és talán le tudja szerelni végleg Japánt. Mi lenne ennek az ára, azt persze ma még nem lehet tudni.

Ilyen igazán jóindulatu magatartás után feltűnő, hogy nyomban megszólalt Matsuoka japán külügyminiszter és kijelentette:

— Japán állni fogja továbbra is a szerződéseket és bentmarad a tengelyben.

Azt, hogy szó nélkül cserbenhagyja a tengelyt Japán, nem várja senki. De nagyon rossz időpontban nyilatkozott Japán, mert ilyesmivel csak elmérgesíti az ugye kellemes helyzetet.

Nem szabad azonban végső szónak venni a japán külügyminiszter kijelentését. Egy esztendőn belül ez a harmadik kormány már Japánban és nem lehetetlen, hogy mikor egy tisztességes megegyezés lehetsége felmerül Japán, az Egyesült Államok és Anglia között, akkor ez a kormány is repül.

Abból, hogy Roosevelt annyira hallgatott Japán felől, kétségtelen, hogy bizonyos tárgyalások folynak, amelyeknek nem akarta az elnök elejét venni, hanem inkább a legnagyobb csendbe kívánta azokat burkolni. Talán igazuk van azoknak, akik azt hiszik, hogy a tárgyalások jó eredménnyel kecsegtetnek. Egyáltalán nem lenne meglepő, ha Rooseveltnek sikerülne Japánt a maga oldala mellé állítani és Japán részéről se volna meglepő, ha egyszerűen hátat fordítana a tengelynek és a sokkal erősebb oldalhoz csatlakoz-

nék. Akkor békésen kapna olyan előnyöket, amelyekért ma okvetlenül harcolnia kell. Különben is tudja Japán Roosevelt szavaiból, hogy az Egyesült Államok Kína letip-rását nem fogja megengedni és mihelyst ideje engedi, közbe fog erőlyesen lépni.

Az egész helyzet páratlan fordulatot venne, ha Japán végre észreterne és belátná, hogy békés és barátságos egyetértésben az Egyesült Államokkal, sokkal rendezettebb viszonyok között élhetne.

ELADÓ FARMOK

74 aker, ebből 12 aker erdő, 40 szántó, a többi legelő, Van rajta 7 szobás új ház, nagy barna, garázs. Most 11 aker szénát termel. Már elő van jegyezve a villamosság bevezetésére. Szélmalmot hajtja a házba a vizet és a barna. 2 mértföld mindössze Loretto, Pa.-tól. Érdelklődjék Lester Edwards, 513 W. Sample St., Ebersburg, Pa., Cambria County cin alatt. Ára \$3.500.

150 akeros farm, rajta gyümölcsösök, erdőréz is, 10 szobás ház, istálló, ólak, más épületek, 25 milenyra Traverser Citytől, kitűnő uton, saját ház, szőlő, patak, villany bevezetve, állattenyésztésre kiválóan alkalmas. Méltányos ár. Irjon vagy jöjjen C. V. Simsel, Rfd. 1, Box 123, Thompsonville, Mich. (V-8-15)

ELADÓ FARMOK

kisebkek és nagyobbak is. Fejlesztéssel vagy átalakítással, akként 20 dollártól 75 dollárig. Geo Sparling, Capac, Mich. Port Huron és Flint között.

MODEL FURNITURE CO.

WYOMING ST. WELCH, W. VA. Kitűnő bútorok — Olcsó árak — Oriási választék

HIRDESSZEN LAPUNKBAN

PLYMOUTH CHRYSLER

AUTOMOBIL ÜGYNÖKSÉG

RICHLAND MOTOR CO.

WM. KENNARD, tulajdonos

190 W. Main Street St. Clairsville, Ohio

Telefon: 333

Ha használt kocsit akar vásárolni, menjen oda, ahol **BIZALOMMAL VÁSÁROLHAT**

Nagy raktárunk van használt járművekből. — Árak: Az ön zsebéhez mérten! — Fizetés: Az ön kéréséhez mérten! Ha az uton vagy otthon baja van a géppel, telefonáljon nekünk. Éjjel-nappal szolgáltatást állunk! — Autó bodikat kiegészítünk és gépet újja alakítjuk át.

AUTOMOBIL ALKATRÉSZEK

mindenfajta gépekhez, truckokhoz és tractorokhoz!

HALLGASSA

A MAGYAR RÁDIÓ PROGRAMOT

MINDEN VASÁRNAP

délután 1 óra 15 perckor

Station: WMMN

Fairmont, W. Va.

Fordítsa a gombot a 920 számra a rádió

KITÜNŐ CIGANYZENE, NAGYSZERU MÜSOR

Ifj. Szappanos Ferenc, a magyar óra vezetője

Box 838, Fairmont, W. Va.

Magyar testvér! olvasd ezt az UJSÁGOT

Bátor védelmeződ!

Kitartó barátod!

Győző fegyvered!

Rólad ir, Neked ir!

A FÖLD RABSZOLGÁI

(Folytatás)

Pedig valójában ő nem is akart oda bemenni és most már maga sem tudja, miért ment be, mi vitte be? Amint ott üldögélt, hát egyszer csak minden olyan lett körülötte, mint akkor volt, amikor még élt a szobrász. Ott volt a nagy karoszk, a vastag puha szőnyeg, az állvány, rajta a Madonna, a szobrász pedig ott állt előtte és némán nézte.

Olyan erősen nézett rá, hogy beleszédült és soha nem érzett félelem fogta el. Azóta minden éjszaka vele álmodik. Nagyon szépek ezek az álmok. A szobrász mindig szépen beszél hozzá. Olyan a hangja, mint a legpuhább bársony. Az is megésk, hogy csunyaságokat álmodik róla. Elmondja ezt is Péternek, mert el akar mondani mindent.

Sokszor úgy áll anyaszűz meztelenül a szobrász előtt, az meg égo szemmel nézi, aztán odamegy hozzá, megsimogatja, csókolgatja a haját, a száját, a kezét, a mellét és akkor minden úgy van, mintha a szeretője lenne. Együtt hálnak a hófehér ágynban, amelyik ott áll a műterem melletti kis szobában, együtt ébrednek és sokat ölelkeznek.

A legborzasztóbb az, hogy ilyenkor, álmában, soha sem gondol arra, hogy neki hites ura van, mintha Péter nem is lenne, mintha soha nem is lett volna. De a legfuresőbb mégis az, hogy amíg élt a szobrász, soha egyetlen ujjal sem nyult hozzá. Most meg mindig csak vele van.

Tudja, Péter, úgy vagyok valahogy, hogy álmomban nagyon elkényeztetet a szobrász. Mindig szeliden, finoman beszél hozzám. Olyan urasan. Mintha csak én is a fajtája lennék. Reggel aztán, amikor felébredek erre a világra, minden fáj, mindent durvának, komisznak érzek. Ezért fáj az is, ha maga rászól.

Péter nem sokat értett a dologból, de azt megérezte, hogy nagyon eltávolodott tőle az asszonya. A halott vitte el tőle, akivel akkor is nehezen versenyezhetne, ha eleven volna, mert hát az ur, ő meg akárhogyan is fáj az igazság, bizony mégis csak olyan közönséges, repedszarku, komisz paraszt. Hát még így, hogy halott. Halottal nem bírhat el senki, aki élő. A halott erősebb mindennél és mindenkinél. A halottat nem lehet elkergetni, nem lehet az oldalába vágni a bicskát sem, nem fog rajta se golyó, se kés. Ott jön, megy, ahol akar, szabadon lopakodik be az elevenek álmába.

Lehajtott fejjel ballagott vissza a ház mögé és leheveredett a már szikkadó fűre.

Hirtelen leereszkedett valami sűrűség közé és a felesége közé. Már nem is úgy gondolt rá, mint a feleségére, inkább úgy, mint valami szegény, vergődő, gyöngyöbe tegre, akit kimélni kell, akihez szólni sem szabad már ezután. Ha tudta volna Tatár Péter, hogy ezek az érzelmi finomabbak, mint akárhány mézesszavu uré, hát nagyon büszke lett volna. Dehát nem tudta és azt hitte, hogy ezek is csak olyan komisz paraszt-érzések.

Nem tudott rólok Mária sem, örült a rájasszakadt magányosságnak, így legalább mindig együtt lehet a szobrászsal, már nem éjszakánként, hanem nappal is. Mindig vele beszélgetett és este, ha lefeküdt, sokszor leengedte balválláról az ingét, föltekarta fehér mellét és sokáig nézegette, simogatta azt a helyet, ahol egyszer igazán megcsókolta a szobrász.

Élt továbbra is az ura mellett, de azért mégis a szobrásznak volt a szeretője.

(Később, néhány esztendő múlva, megismerkedtem magam is Máriával. A falujukban volt dolgom. Hírét már ismerem, kíváncsi voltam rá. Tudtam, hogy a meggyilkolt szobrász róla mintázta a kis templom gyönyörűsége Paraszmadon-náját, a falu büszkeségét. Mert ott állt már a szép, mosolygó szobor a főoltár mellett. Az öreg pap, Virágh főtisztelendő ur, aki azóta a temetőben porlad, mégis csak beállította a templomba. A falu már nem bánta, az öregasszonyok régen megfedekeztek róla, hogy a boldogságosan mosolygó Szűz Mária arca valamikor nagyon hasonlatos volt a gyorsan öregedő Tatár Péterné arcához.

Meglátogattam és megtudtam, hogy éjszakánként még mindig a szobrászsal társalog. Amikor kérem, meséljen róla valamit, felragyog a szeme.

Olyan ember volt, amilyen talán nincs is még egy a földön. A szava, mint a legpuhább bársony, a szemében pedig mindig nagy szomorúságok voltak, mintha csak előre érezte volna a végét. Más élet volt az, mellette.

Hát az urával, Péterrel, hogy van? Fáradtan legyint.

Jó ember ez is, nagyon jó, szelid ember, dehát csak olyan tanulatlan paraszt, szegény. Semmi finomság nincs benne. Nem tud banni a nőfelével. De hogy is tudna, amikor nem tanulta? Nem ért az meg engem már soha... Milyen más volt a szobrász, Istenem, milyen más... Megmutatta néhány emlékét is. Félte őri a szobájában, ahol már csak egy ágy van, mert Péter nyáron kinn alszik a tor-

nácon, télen pedig az istállóban. Néhány vázlat, egy foszlott selyemkendő, meg a kis gipsz-szobor.

— Ezt is rólam csinálta, — mutatja dicsekedve — a Madonna előtt. Azt mon-dotta róla, hogy tanulmány.

Elnézem a szobrocskát és lassan felismerem rajta Mária asszony vonásait. Tényleg nagyon szép lehetett. Átszellemült arc, sugaras homlok, bánatos tekintet.

Kár érte — mondom, — nagy művész volt, szép dolgokat csinált volna még, ha élve marad. Sejtik-e itt, a faluban, hogy kik a gyilkosai?

Tudja azt mindenki, csak hallgatnak róla.

Van valami félelmes abban, ha tudja az ember, hogy titkot őriz a falu. Szörnyű, véres titkot. És őri összeszorított fogakkal, még véletlenül sem beszél róla.

Mária is abbahagyja. A szobrász régi barátai után kérdez. Mi lett a költővel, meg a festővel? Meg vannak-e még? Emlégetik-e meghalt barátjukat?

Elmondom neki azt a keveset, amit tudok rólok, aztán indulok tovább. Az udvaron találkozom Péterrel. Jó, szelid embernek látszik, csak előrebillent vállában és járásában látszik valami fáradt szomorúság. Halkan köszön és csitítja az ugató kutyát.

Az uton, amíg beértem a faluba, mindig arra gondoltam, hogy milyen szomorú következményekkel járhat két nem egymáshoz való lélek véletlen összetalálko-zása. Mintha csak két idegen világ ütközne össze. Láthatatlan pusztulás marad utána, meg szörnyű romok. Itt vergődik a csorba kövek között ez a két jó lélek is, Mária meg Péter. A véletlen odavezette az idegen világból való szobrász utját az ő utjukhoz. Egyetlen pillanatra értek csak össze ezek az utak, de ez a kis idő is elég volt arra, hogy összezavarodjon, hogy elferdüljön minden. Azóta csak gyámoltalanul tévelygnek és olyan gondolatok röpködnek körülöttük, hogy sohasem érthetnek meg belőlük egyet sem.

De azért a legszomorubb sorsa mégis csak Máriának van, aki előtt rövid időre fölnyílt annak a másik világnak az ajtaja, az őr-világé. Be is kukucskálhatott rajta, de nem látott mást, csak szépséget, meg ragyogást, nem hallott mást, csak halk muzsikázást és bársonypuha szavakat. Arra már nem volt ideje, hogy jobban körül-nézzén. Bizony, alaposan megromlott az élete. A maga világa elszürkült körülötte, nem talált vissza a régi helyére és akaratlanul megrontotta annak az embernek az

életét is, akit neki szánt a sors, a Tatár Péterét. Ez a szegény ember pedig szinte eszméletlenül áll az érthetlenségek előtt, gyöngyö ahhoz, hogy változtasson a dolgo-kon, hát csak ballag egyedül, erőltlenül, előrebillent vállakkal a maga ösvényén.)

* * *

Learattak, betakarítottak mindent. És azután...

Nem szabadulunk már ki soha eből a bűdös veremből, — robbant ki Gergely keserűsége, amint levágta két könyö-két az asztal lapjára.

Most jött a városból. Eladta kis föld-jének termését, kifizette a váltásrészeleket, a kamatot, meg a törlesztést a bank-ban, megvásárolta a legszükségesebbeket és alig maradt aztán valamennyi pénze. A maradékot néhány gyűrött bankót, meg az aprópénzt, odadobta maga elé és tehetet-llenül bámult rája.

Talán nem volt ára a kukoricának? — kérdezte ijedten Etel és ő is odaült az ura mellé.

Volt annak. A búzát is jól adtam el. De mindenütt többet kellett fizetni. Többet vett el a bank is. A kamaton kívül törlesztést is követelt. Tíz százalékot. A részlethez is számítottak külön költséget, meg késedelmet.

Etel megszámlolta a maradékot. Bi-zony, kevésnek találta ő is.

Hát akkor nem építünk az idén... Majd jövőre... — mondta beletörődvé.

Nem maradhatunk itt ezen a télen. Itt nem betegedhetek le. Féltem a kislányt is. Az éjszaka hallottam a köhögését.

Hallotta azt Etel is, de most tagadta.

Nincs annak a kislánynak semmi baja.

Ha most nincs is, majd lesz, ha itt maradunk.

Ne menjünk el innen édesanyám, itt olyan jó, — hallatszott a sötét sarkból Etuska hangja. Azt hiszi szegényke, hogy tényleg jó, mert olyan szép virágok nyílnak az ajtó előtt, aztán annyi sok magot szed-lett le a hajnalka elszáradt száráról. Olyan szépen eltervezte már magában, hogy a tavaszon már ő is ültet virágot az árokpártjára. Miska bácsi megígérte, hogy fölás neki ott egy darabot. Hogy hagyha-ná itt most ezeket a szép dolgokat, meg Miska bácsit? Ki csinál akkor olyan szép, fából faragott babákat?

Hiába, a gyerek nem érzi meg a körül-ötte settenkedő veszedelmeket. Mindig fogja őrzőangyalának a kezét és azt hiszi, hogy biztonságban van, nem eshet semmi baja.

Gergely kiment a verem elé és nekitá-maszkodott az oldalának. Nézett maga elé a földre. Néha letépett egy elsárgult haj-nalka-levelet és azt morzsolgatta. Aztán elővette a dózniját, cigarettát csavart, rá-gyújtott és fujta a füstöt, mint a mozdony.

Nemsokára Etel is utána ment.

Jó ideig hallgattak, végül is az asz-sony szólalt meg előbb.

Hogy is gondolhatta azt Gergely, hogy egy év alatt mindent bet terem ez a kis föld... az adót is, a részletet is, a ka-matot is, a kölcsönt is... meg még házat is... Örülni kell, hogy kiadta azt, amit ki-adott... Várhatunk még egy esztendőig. Engem ne féltsen, a kislányt se. Odaadom Máriához a tétre. Szívesen vállalja. Kérte is, amikor kinn jártak, mivelhogy nekik nincs gyerekük... Engemet is hívott, hogy feküdjek le nála... dehát én nem hagyom itt magát, Gergely... Jobb lesz nekem itt, ahol maga van...

Olyan szava van ennek az asszonynak, hogy mindenre rá tudja venni az embert. Szelid viláosságokat gyújt vele, amikor már nagyon sötét van. Aldott jó asszony, talán még az élet is elviselhetetlen lenne, ha nem érezné mindig maga mellett. Most is, hogy hallja a hangját, már nem is érz olyan rettenetesnek ezt a gyilkos nyomorúságot...

Hiszen igaza van, nem lehet meg egy-szerre minden. Hogy is gondolhatott arra, hogy az építéshez mindjárt az első évben hozzákezdhet... A jövő őszen már sokkal könnyebb lesz. Most mélyen megfordította az egész földet, hát nagyobb és jobb ter-mésre számíthat, bizonyosan többet is kap majd érte... Erre az egy esztendőre kell még kitaratni, aztán majd csak rendjében minden... Etuskának tényleg jó helye lesz Máriánál. Ők ketten, Etel meglegnének valahogy a télen itt is, a veremben, ha nem várna babát az asszony. Dehát az a baj, hogy vár... november végére, vagy december elejére... annak az eljövendő, gyöngy emberjóságnak is itt kellene sín-ylődni éppen a legveszedelmesebb időben, amikor még a sőhajtás is megárhata neki. Jaj, de nyomorúságos, de keserves a szegény ember élete!

Pedig úgy számította már, hogy a kis legény, — mert fű lesz, kell, hogy az legyen, — már az új házban, az ő tanyáján néz szét először mosolygó szemecskéjével. Ne nyirkos barlang legyen az első, amit meglát ebből a keserves világból...

Odavágta a végigszívt cigarettá csut-káját a verem falához, hogy csak úgy szik-rázzott.

NE SAJNÁLJON 15 CENTET

Ezért az írást — sajnos — nem fizetnek s mégis a más portékáját hirdetik.

Azt ajánljuk minden olvasó-nak, hogy vegye meg a "Time" nevű népszerűmagazin június 2-iki számát 15 centért és lapozzon abban a tizenötödik oldalra.

Ott meglátja, hogy miért a Lindbergh nagy lármája s egy szempillantás alatt meggyőződ-hetik róla, hogy a fiatal urnak mi a szándéka.

Aki a new yorki vagy a phil-ladelphiai beszédét hallgatta, vagy olvasta, annak ugyis ke-vés már a kétsége, de aki a fentjelzett képet megnézi, an-nak már nem is kell olvasni.

Mr. Lindbergh és sator Wheeler vannak lefénnyépezve, amint az amerikai zászlót a new yorki gyűlésen köszöntik.

NAZI-FASCISTA SZALUTA-LÁSSAL KÖSZÖNTIK.

Aminthogy tiszta nazi volt a hangja az egész Lindbergh féle beszédnek.

Uj "leadership"-et ígért a nemzetnek! Uj "VEZÉRT"! FÜHRERT!

A beszéd legocsmányabb ré-széről nem is akarunk szót ej-teni, mert az a hazaárulással volt határos.

Az elnök bejelentette, hogy nem engedi meg azoknak az at-lanti szigeteknek az elfoglalá-sát, amelyekről Amerikát könnyen meg lehetne támadni. Ezek a szigetek nagyjából a tehetetlen Portugália birtoká-ban vannak s Hitler Portugá-liába előbb-utóbb be fog vo-nulni.

Ezt a programot az egész nemzet helyesli.

Még McCormick, a Chicago Tribune véres száju uszítója, aki halálos ellensége a Roose-velt programnak s aki az egész angol-támogatást ellenzi, még ez az ember is azt mondta a szenátus bizottsága előtt, hogy ha Hitler fenyegeti az Atlanti szigeteket, akkor azokat nekünk gyorsan el kell foglalni.

S erre megjelenik Lindbergh ur a new yorki gyűlésen és ar-ra biztatja Hitlert, hogy akkor ő meg az Amerika mellett fekvő szigeteket foglalja el, mert neki annyi jussa van azokra, mint nekünk az Azores szigetekre.

Arról hallgat Lindbergh, vagy buta felfogni, hogy amíg az Egyesült Államok SEMMIT, SEHOL nem akar véglegesen elvenni, ahogy a világháború után sem fogadott el zsák-mányt sehol a világon, addig a nazik és a fascisták évek óta rabolnak s amit elvesznek, azt megtartják maguknak.

De ismétljük, nem akarunk és nem érdemes a Lindbergh kijelentéseivel vitázni, sőt ta-lán még jó, hogy uszításában így ellovagolja magát, mert a nemzet felháborodása előbb-utóbb rácsap a szájára.

Csupán csak ara akartuk a figyelmet felhívni, hogy most már egyenesen az elnök kicse-relését (lázádot) követel s nem más elnököt, hanem más VEZÉRT (FÜHRERT) ígér az amerikai népeknek. Annak a nemzetnek, amelynek a csil-

lagsávos lobogóját NAZI-FAS-CISTA kézzelmezzel üdvözi.

Mi régen, egy évnél régebben megirtuk, hogy akik Lind-berghet pénzlik és akik ezeket az ocsmányságokat adják a szájába, azok fűhrert akarnak csinálni belőle. Nem azért, mert a háborút el akarják ke-rülni és nem azért, mert Ang-liát gyűlölik. Csudát azért. Azért és CSAKIS AZÉRT, mert gyűlölik Rooseveltet, aki az uj dealt, a szervezkedés szabad-ságát adta az amerikai mun-kásnak.

Mussolinit az olasz gyárosok, Hitlert a német gyárosok pénz-elték, hogy ragadja magához a hatalmat. Amerikai tőkések, az áruló "felső négyezsázak", egy kis csoportja az, amely Lindberghet dróton rángatja és amely fűhrert akar csinálni belőle.

S ha az olvasók megfogad-ják a tanácsot és megnézik azt a bizonyos fényképet, akármily lenyűgözött nézik azon Lindberghet, még több utála-tot fognak érezni a senator Wheeler képétől.

Mert Lindbergh legalább egészen felemeli a kezét és sze-mérem nélkül elismeri, hogy fascizmust kíván és diktátora akar lenni ennek a hazának.

De Wheeler csak félig emeli fel a kezét, mintha vinnyogna, mintha kussadna, de mint aki sem a megszokott amerikai kö-zönszót nem akarja a zászló-lónk előtt használni, sem a na-zi szalutálásra nem meri a fejét száz százalékosan oda adni.

Lindbergh a szemtelenségé-ben ösztöne. Vagy mert buta (ami köztudomás), vagy mert

KÖRÖSFŐY JÁNOS ELŐADÁSAI

Körösfőy János Magyar-Ame-rikában utazik jelenleg, hogy a Szabadság ötven éves jubi-leuma alkalmára készülő arany albumhoz az adatokat össze-gyűjtse minden amerikai ma-gyar telepről, jelenleg azonban nem erről a munkájáról szól az írásunk.

Itt-ott Körösfőy János elő-adásokat tart, s e sorok írójá-nak alkalma volt rá, hogy egy ilyen előadást meghallgasson.

Nagyon érdekes élmény volt. Körösfőy nevével együtt kö-zel másfél évig egyfolytában uton volt, hogy a magyar telepek mindegyikét, New Yorktól, Mexico City-ig, Canadától Flo-ridáig megnézte.

Tudta azt is, hogy mit akar ezeken a telepeken megnézni.

az elnök elleni gyűlölet annyira elvakította, hogy megdagadt feje utjában áll a saját szemé-nek.

De ő őszinte. Őszintén láza-dásra uszít, őszintén fűhrer-nek kinálkozik, őszintén nazi.

Wheeler nem őszinte s azon a képen azt is egy szempillant alatt meglátja.

Érdemes a 15 centet kiadni, hogy ezt a képet mindenki megnézzék, mert akkor tisztá-ban lesz vele minden ameri-kai polgár, hogy mi a célja és rugója annak a becstelen uszításnak, amelynek az elnök a céltáblája s amely a külpoliti-kát csak arra akarja használni, hogy hatalmába kerítse az or-szágot. S hogy fűhrert, üres fejű diktátort ültessen az ame-rikai nép nyakára.

Nem azt, hogy itt-ott a ma-gyarok miről politizálnak, vagy a piknikjeiken miképpen mulat-nak, hanem azt, hogy miből és hogy élnek.

Látni akarta, a saját szeméi-vel kívánt meggyőződni róla, hogy mi a sorsa mondjuk an-nak a magyarnek, aki celeryt termel Floridában és mi annak, aki szénbányában dolgozik Montana vagy Wyoming álla-mban.

Meg akarta nézni, hogy meg-élhet-e és miképpen élhet meg, aki narancsot termel Californiában, vagy jobb-e annak, aki elszegődik napszám-munkára az olajmezőkhöz Texasban.

Nem olyan "tanulmány-utazó" volt Körösfőy, mint mondjuk azok a méltóságos urak, akiket régebben a ma-gyar kormány néha kiküldött a nyakunkra, hogy megtar-mányozzanak bennünket, s akik rendszeren megálltak a new yorki hotelekben és ott a magyarok sorsát elbeszéltek maguknak, hogy haza tér-ve könyveket írhasanak felő-lünk.

Körösfőy bement és ott aludt a louisianai epertermelő házá-ban, mert úgy tudta meg iga-zán, hogy mennyi vajat kenhet az a farmer a kenyérré, s meg-próbálta azt is, hogy milyen munkába kerül mondjuk a cu-kornádát levágni, vagy a texasi narancs-orchardban a fákról a fergeket leszedni.

Tisztában is van ma vele, hogy mennyi mütrágya kell pontosan egy akernyi krumpli-

ra a hires floridai Hastings districtben, meg azzal is, hogy hány ton lucernát vágnak le egy akernyi földről Californiában azok, akik évente hat-szor-hétszor kaszálnak.

S ha lennének magyarok, amirőlthogy széles Amerikában igen kevesen lehetnek, akik nem hinnének a Körösfőy sza-vának, hiteles tanukat is ho-zott magával. S azt is el-viszi minden előadásra, ahol megteszi, hogy elmondja az uti élményét.

Elhozta mindazokat a ma-gyarokat, akiket hetedhétor-szágon át felkeresett, akiket az otthonaikban, a munkájukban, a mulatságaikban megnézett. Mert mozgó-fényképet vett fel mindenfelé az utjában és azok a képek nem hajlandók, nem is tudnának hazudni.

Különös érdekessége ezeknek a filmeknek, hogy az ember ismerősökkel találkozik rajta, akikről esetleg már nagyon ré-gen nem hallott.

Ahol e sorok írója az elő-adáson jelen volt, (Detroitban) rajta kívül lehetnek vagy négy százan. S a hallgatóságnak leg-alább a negyedrésze látott a képeken olyan magyarokat, akikkel talán egy virginiai szes-nes plézen, talán a clevelandi öreg gyárban valamikor együtt dolgoztak. Ki Detroitba, ki Passaicra szakadt azóta, aki Texasban vagy Louisianában van, ki Montanában a szeten bányászta, ki meg a californiai nap melege alatt szedi a na-rancsot.

Ha Körösfőy arra szánná ma-gát, hogy előadásaiból meg-éljen és minden idejét annak szentelje, valószínűleg kényel-

mes élete lenne egy pár évig, mert azokra a közönség tö-dulna.

Körösfőy azonban szerény ember, s az előadásokat csak ott tartja meg, ahol arra fel-kéri, és csak úgy, hogy semmi féle belépti díjat nem szednek. Nem csoda, hogy ilyen felté-telek mellett azután nincs is módjában, hogy minden ide-jét ennek szentelje, vagy hogy az előadásoknak termeket bé-reljen.

De ahol megjelenik a jelen-legi utjában, s ahol van egy szabad esteje, ott nagy és ta-nulmányos élvezetet szereznek a magyarok maguknak, ha egy-egy előadás megtartására felké-rik.

A legfurcsább jelenség az, hogy míg buza van nagyon sok, addig a kenyér nagyon kevés.

Még a birkák is topognak, ha haragba jönnek.

Biscuits-muffins-cakes

are sure to be just what you want—light, delicious and of fine texture.

KC BAKING POWDER
Double Tested—Double Action
Economical—Efficient
Use only one level tea-spoonful to a cup of sifted flour for most recipes.

MILLIONS OF POUNDS HAVE BEEN USED BY OUR GOVERNMENT

ALMAVIRÁG A SLOAN STREETEN

EGYÉBRŐL MA NEM BESZÉLNEK

STALIN JÓZSEF
MENETRENDJE

Az ablakom előtt lévő üres
ot-on egy öreg almafa kivirág-
zott a múlt héten.

Csak az Isten érti, hogy az
a fa miképpen tudott életben
maradni.

Nap-nap után a gyerekek tu-
catjai másképp néznek, ugrálnak
tájt és alatta. Télen, mikor
üres lágakból estenként a
szomszédság gyermekei tüzet
raknak, a tűz lángja fel-felcsap
az almafára, s mindig azt
hiszem, hogy az öreg fa vég-
leg kiégett. Nyáron hintákat
kötözgetnek minden ágára. A
virágjainak a javát letépi. A
gyümölcsét leverik, mielőtt a
virágból egészen kibujna. És
ahogy a kövek százeit, ezreit
dobálják rá a zöld alma után,
minden egyes ágát, levelet ki-
sebzik.

És az öreg almafa kivirág-
zik. Minden esztendőben kivi-
rágzik.

Van úgy, hogy depresszióba
rongyosodott gyerekek játsza-
nak alatta, van úgy, hogy a
proseprítás a lá csdarabjaival
dobálódzik mellette.

Néha nagyon szomorú embe-
rek járkálnak mellette, néha
érett korba suhancok fiatalok
vagyakozó, boldog pillantásai
találkoznak alatta.

Néha sztrájkok, lázongások,
izzó emberi indulatok vonul-
nak alatta, néha csüggedt
emberek, akik mindent felad-
tak az életben.

Mióta az az almafa a Sloan
Street magányos latján áll,
azóta már volt ez a nemzet há-
boruban, jólétben és nyomor-
ban.

De akár a depresszió CCC
campjébe indultak alóla a su-
hancok, akár a draft viszi őket
a vágóhidra, az öreg almafa
kivirágzik.

Kivirágzik és mintha este-
felé, mikor a nap utolsó sá-
rgái esnek a virágokra, mint-
ha gunyosan vagy szánakozva
nézne az emberekre, akik iz-
galommal tárgyalják, hogy
hány home-runt ütött Hank
Greenberg, vagy hány ezer
dollárt raboltak egy-egy újabb
hold-upban.

Akik azt hiszik, hogy a vi-
lág fordul meg a Greenberg
home-runján, vagy azon, hogy
egy Hitler nevű embert fog-e
az emberiség egy pár rongyos
éven keresztül szolgálni.

Mintha az almafa virága
arra emlékeztetne bennünket,
hogy voltak Hannibálok, Ghen-
gis Khanok, Atillák, Julius
Cézárak. Voltak Nérók és Na-
poleonok. Vezetek éppen a
Sloan Street környékén barna
bőrű indiánok. Gyilkolták
egymást a franciák, angolok, és
azok a jövevények, akik magu-
kat amerikaiaknak nevezték.

És közben, évezredek óta,
tavasszal minden fa kivirág-
zott.

És ki fog virágozni, mikor
felhőkarcoló lesz a Sloan St.-
en, vagy mikor ez a civilizáció
elpusztul és egy utókor fogja
a felhőkarcolók romjait ki-
ásni.

Tengerek száradnak ki és si-
vatagok lesznek belőlük.

Tűzhányók temetnek maguk
alá egy-egy országrészt, sziget-

világok süllyednek a tengerbe,
és új szigetek emelkednek ki az
apró kis korallok milliárdjai-
nak a hullájából.

Megreng a föld és temetőt
csinál búske városokból, az ap-
ró emberálatkákat milliói pedig
egymásra, a felhőkből szórják
virágos kerteket csinálnak be-
lőlük.

Emberek, megvakított, meg-
mérgezett, ostoba emberek
ágyu-óriásokból lövöldöznek
egymásra, a felhőkből szórják
a halált, amit nem tudnak bé-
kességben kivárni, s közben az
almafa — kivirágzik. Minden
esztendőben kivirágzik.

Mert az almafa tudja, érzi,
valami magasabb ösztön meg-
sugja neki, hogy az élet rövid.
Akkor is rövid, ha ötven évig
tart, akkor is, ha — mint a
redwood — négyezer esztendőt
is megélhet.

És azt a rövid életet az al-
mafa — életre használja. Arra,
hogy virágot, gyümölcsöt ter-
meljen.

Ezt a titkot, az életnek ezt
a titkát az állatok is megta-
nulták, csupán a "teremtés
koronája", az ember nem tud-
ja. Vagy ha tudja, akkor el-
felejtette.

Csak az ember halasztja az
életét holnapra. Csak az em-
ber csinál megvalósíthatatlan
terveket holnaputánra, miköz-
ben elsielt a mai élet mellett.
Vakon, bután, mert ahelyett,
hogy a saját életét élje ki-
válná, az a gondja, hogy a
másik ember ne élhesse az ő
életét, hogy az elől elszedhesse,
amit el tud kaparni előle.

Ezért gyilkolják egymást,
ezért bombázzák egymást, ez-
ért vonulnak fel fegyverbe öl-
tözött nemzetek egymás ellen.
Vakon, bután, nem azért, mert
ők maguk élni akarnak, ha-
nem azért, hogy a másik ne él-
jen.

Talán egyszer eléri a célját,
a világnak minden véres kezű
cészárja. Talán egyszer siker-
ül mindegyiknek, hogy az
"ellenségét" gyilkolja a világ
ból, és a "teremtés koronája"
végleg eltűnik a földgolyóról.

De minden fa, minden fű-
szál akkor is kivirágzik, pon-
tosan, minden tavasszal, mert
élni akar, és mindig élni fog
minden józannak maradó te-
remtmény a világon.

Mi elmegyünk, mindannyian
elmegyünk, s talán az utolsó
percben, talán azután megta-
nuljuk, hogy sem Hank Green-
berg home-runja, sem a Ford
strikke, sem Hitler nem fonto-
sak ezen a világon.

Csak az fontos, hogy az
almafa újra meg újra kivirág-
zik. Hogy élet van, s amíg az
tart, addig élni kellene. Béké-
ben élni, hogy ne csak a nő-
vény és az állat, de az ember
is örülhessen a tavasznak.

Csak az a baj, hogy az em-
berek sietnek, és nem hallgat-
nak, hogy mit mesél az almafa
mikor kivirágzik.

Legkorábban mindig az kel-
fel, aki le se fekszik.

Nem fáj ma annak a feje, aki
tegnap nem ivott sokat.

Ez az irás voltaképpen felol-
vasásnak készült és elő is lett
adva jóra való amerikai magya-
rok, akiknek javarésze mun-
kásember volt, de akiknél ma-
ga az előadó se került ki ma-
gasabb sorból. És mivel a ki-
sebb társaság a maga eszéhez
méltonak találta az irást, ta-
lán nem árt, ha annak széle-
sebb körű nyilvánosságot nyuj-
tanak e sorok.

Szó szerint idézve a követ-
kező szavak hangzottak el:

A mai napnak, a tegnapi-
nak és a holnapnak egyetlen olyan
gondolata van, ami mind-
nyajunkat érdekel és ez a —
háború. Akik benne élnek a
háboruban odaát Európában,
azoknak eszébe juttatja azt
minden percben az ágyuk böm-
bölése, a gépfegyverek kat-
togása, bombák mennydörgése
és akik távol vannak a csata-
mezőktől, a szerencsétlen pol-
gárok, ha nem is hallják a
pokoli zajt, állandóan érzik azt
mégis, hogy a háború ott van,
amelybe nem jut elegendő enni-
való, a saját testükön, amelyre
nem jut ruha, a saját lábukon, an-
e-lyen elkopott a cipő. Ezek a
szerencsétlenek saját bőrükön
érezik a háború minden ter-
hét és ha reákr gondolkodnak,
azt mondják:

— Milyen boldogok azok,
akik Amerikában élnek, aho-
békesség van.

Mi pedig itt élünk és szinte
reszkette számítgatjuk, mi
vajon mikor kerülünk mi is
sorra, mert szomorú jóslás
ugyan — adná Isten, hogy rossz
profétának bizonyuljak. — de
magam is azt mondom, hogy
rövid idő múltán mi is nyakig
leszünk a háboruban. Egye-
sek szerint már két hét, mások
nézete szerint két hónap nul-
va. Akár így, akár amúgy, na-
gyon rövid időnk van már
hátra a békéből.

Ne beszéljünk most arról,
hogy mik a legjobbak esemé-
nyek a harcok terén. Ne kutas-
suk, hogy milyen lesz a béke?
Ne vizsgáljuk, hogy ki nye-
ri meg a küzdelmet a harcok
felek közül? Mindcsek a jövő
titkai. A múlt csak egyetlen
pont, az, hogy mi okozta ezt
az újabb vérözört ezt az újabb
poklot, ami leszálott a földre.

Azt mondja az egyik oldal,
hogy ennek a háborúnak egye-
dül Hitler nagyra vagása, di-
csősége szomja az oka, ami
persz nem igaz.

A másik oldalról azt mond-
ják, hogy ennek a mostani há-
borúnak igazi oka a versaillesi
és trianoni béke és az angol és
francia államférfiak rövidlá-
tása.

Nekünk, magyaroknak, akik-
nek szülőhazáját Trianon csen-
kitotta meg rémesen, ez persze
nagyon tetszetős kijelentés de
— sajnos — nem egészen igaz.

A mostani háborúnak egye-
dül Hitler nagyra vagása, di-
csősége szomja az oka, ami
persz nem igaz.

A másik oldalról azt mond-
ják, hogy ennek a mostani há-
borúnak igazi oka a versaillesi
és trianoni béke és az angol és
francia államférfiak rövidlá-
tása.

Nekünk, magyaroknak, akik-
nek szülőhazáját Trianon csen-
kitotta meg rémesen, ez persze
nagyon tetszetős kijelentés de
— sajnos — nem egészen igaz.

A mostani háborúnak egye-
dül Hitler nagyra vagása, di-
csősége szomja az oka, ami
persz nem igaz.

A másik oldalról azt mond-
ják, hogy ennek a mostani há-
borúnak igazi oka a versaillesi
és trianoni béke és az angol és
francia államférfiak rövidlá-
tása.

Nekünk, magyaroknak, akik-
nek szülőhazáját Trianon csen-
kitotta meg rémesen, ez persze
nagyon tetszetős kijelentés de
— sajnos — nem egészen igaz.

A mostani háborúnak egye-
dül Hitler nagyra vagása, di-
csősége szomja az oka, ami
persz nem igaz.

A másik oldalról azt mond-
ják, hogy ennek a mostani há-
borúnak igazi oka a versaillesi
és trianoni béke és az angol és
francia államférfiak rövidlá-
tása.

Nekünk, magyaroknak, akik-
nek szülőhazáját Trianon csen-
kitotta meg rémesen, ez persze
nagyon tetszetős kijelentés de
— sajnos — nem egészen igaz.

A mostani háborúnak egye-
dül Hitler nagyra vagása, di-
csősége szomja az oka, ami
persz nem igaz.

A másik oldalról azt mond-
ják, hogy ennek a mostani há-
borúnak igazi oka a versaillesi
és trianoni béke és az angol és
francia államférfiak rövidlá-
tása.

Nekünk, magyaroknak, akik-
nek szülőhazáját Trianon csen-
kitotta meg rémesen, ez persze
nagyon tetszetős kijelentés de
— sajnos — nem egészen igaz.

A mostani háborúnak egye-
dül Hitler nagyra vagása, di-
csősége szomja az oka, ami
persz nem igaz.

A másik oldalról azt mond-
ják, hogy ennek a mostani há-
borúnak igazi oka a versaillesi
és trianoni béke és az angol és
francia államférfiak rövidlá-
tása.

Nekünk, magyaroknak, akik-
nek szülőhazáját Trianon csen-
kitotta meg rémesen, ez persze
nagyon tetszetős kijelentés de
— sajnos — nem egészen igaz.

A mostani háborúnak egye-
dül Hitler nagyra vagása, di-
csősége szomja az oka, ami
persz nem igaz.

A másik oldalról azt mond-
ják, hogy ennek a mostani há-
borúnak igazi oka a versaillesi
és trianoni béke és az angol és
francia államférfiak rövidlá-
tása.

Nekünk, magyaroknak, akik-
nek szülőhazáját Trianon csen-
kitotta meg rémesen, ez persze
nagyon tetszetős kijelentés de
— sajnos — nem egészen igaz.

A mostani háborúnak egye-
dül Hitler nagyra vagása, di-
csősége szomja az oka, ami
persz nem igaz.

A másik oldalról azt mond-
ják, hogy ennek a mostani há-
borúnak igazi oka a versaillesi
és trianoni béke és az angol és
francia államférfiak rövidlá-
tása.

Nekünk, magyaroknak, akik-
nek szülőhazáját Trianon csen-
kitotta meg rémesen, ez persze
nagyon tetszetős kijelentés de
— sajnos — nem egészen igaz.

A mostani háborúnak egye-
dül Hitler nagyra vagása, di-
csősége szomja az oka, ami
persz nem igaz.

A másik oldalról azt mond-
ják, hogy ennek a mostani há-
borúnak igazi oka a versaillesi
és trianoni béke és az angol és
francia államférfiak rövidlá-
tása.

Nekünk, magyaroknak, akik-
nek szülőhazáját Trianon csen-
kitotta meg rémesen, ez persze
nagyon tetszetős kijelentés de
— sajnos — nem egészen igaz.

A mostani háborúnak egye-
dül Hitler nagyra vagása, di-
csősége szomja az oka, ami
persz nem igaz.

A másik oldalról azt mond-
ják, hogy ennek a mostani há-
borúnak igazi oka a versaillesi
és trianoni béke és az angol és
francia államférfiak rövidlá-
tása.

Nekünk, magyaroknak, akik-
nek szülőhazáját Trianon csen-
kitotta meg rémesen, ez persze
nagyon tetszetős kijelentés de
— sajnos — nem egészen igaz.

A mostani háborúnak egye-
dül Hitler nagyra vagása, di-
csősége szomja az oka, ami
persz nem igaz.

A másik oldalról azt mond-
ják, hogy ennek a mostani há-
borúnak igazi oka a versaillesi
és trianoni béke és az angol és
francia államférfiak rövidlá-
tása.

Nekünk, magyaroknak, akik-
nek szülőhazáját Trianon csen-
kitotta meg rémesen, ez persze
nagyon tetszetős kijelentés de
— sajnos — nem egészen igaz.

— No, gyertek malacok, te-
ritve van az asztal, zabálhat-
tok.

Egymás hegyén-hátán rohan-
tak ilyenkor a malacok és bi-
zony irgalmatlanul vereked-
tek egymással, hogy melyik jut
hasson hozzá az élet forrásá-
hoz. A négy legkisebbet irgal-
matlanul félre tolták, ami
annál rosszabb volt, mert akik-
nek jutott belőle, azok mindig
szárazra szívták az anyadisz-
nót.

Durva ez a példa, de ez tör-
ténik már nagyon hosszú idő-
óta az emberekkel is. Töb-
ben vannak — főleg Európá-
ban — mint amennyi részére
hely és étel jut a vályunál. Kü-
lönösen a világháború rontott
ezen sokat, mert milliókat
kényszerített arra, hogy csak
azokon a morzsákon éljenek,
tengődjenek, amelyek leesnek
az asztalról a földre.

Ez a képtelen helyzet a mai
háború igazi oka. A nyolcvan
millió és mindenek tetejébe
még képtelen hadi kárpótlá-
ssal terhelt német nemzetet
a megcsontított német föld
nem bírta etetni.

Az olasz föld nem tudta
etetni a maga fiait és a meg-
csontított Magyarországot se
birt kellő élelmet adni minden
fiának. Az embereknek, akiket
a négy évig tartó háború elva-
ditott régebbi szelidségüktől,
kitört a vágy, hogy végre ehes-
senek és ez hozta elsőnek
Oroszországban azt a forradal-
mat, amely új államrendet ala-
kitott.

Nem mondom én egyetlen
szóval sem azt, hogy a mai és
most már husz évesnél idősebb
orosz államrendszer jobb, mint
a régi kapitalisztikus rendszer
volt. Inkább azt mondhatnám
hogy rosszabb, de az első pilla-
natban az éhes emberek mil-
lióinak jobbat ígért, legalább
reménységet adott és ez volt a
döntő tényező.

Az orosz példa ragadósnak
bizonyult, mint a nátha. A
felszabadulási vágy és a na-
gyobb falat kenyér utáni vá-
gyakozás indította az olaszok
előbb, majd a németeket
arra, hogy más államrendszert
keressenek. Ezt nézetük szer-
int meg is találták a fasciz-
mus és náizmusban, amelyek
végeredményükben azonosnak
az oroszok új rendjével.

Jobbat hozott-e a változás az
orosz, a német és az olasz nem-
zetre, azt ma még nem lehet
igazságosan megállapítanunk.
Idő kellene azoknak alapos ki-
próbálására, de ezt az időt
egyik új rend se tudta meg-
kapni. Görbe szemmel nézett
reájuk a régi rend és azt ha-
tározta, hogy a felszabadulást
és nagyobb jólétet kereső nem-
zeteket régi szűk határaik közé
szorítja, terjeszkedésre nekik
alkalmat nem ad.

Ez okozta a mai háborút.
Azok a nemzetek, amelyeknek
bőven volt földjük, mint az an-
golnak és franciának a maga
igen nagy gyarmatait, nem
akartak e területekből sem-
mit adni azoknak, akik ré-
szére nem jutott hely az anyá-
disznó oldala mellett.

Német és olasz földön sok
lett az ember és kevés a föld.
Nem csoda, ha ennek a képte-
len helyzetnek láttára éhsé-
gükben felriadtak és azt mond-
ták:

— Add meg nekünk minden-
nap kenyerünket...

Istennek országa, a béke or-
szága csak akkor jöhet el, ami-
kor ez a fohászuk meghallga-
tásra talál.

— Attól veszünk el földet,
akinek van, de éhen nem ha-
lunk.

Ebben a pillanatban nem
tudhatjuk, hogy miként fog
végződni a mostani háború. De
akármelyik fél győzőn, igazi
és tartós béke csak akkor jö-
het, ha a föld javai igazságosa-
ban lesznek elosztva. Igazi béke
addig nem lehet, amíg egyetlen
olyan nemzet lesz a föld há-
tán, amelynek tagjai nem kap-
nak elég ennielét.

Ez a kérdés az, amit a mos-
tani háborúnak meg kellene
oldani, hogy a jövőtől többet és
jobbát remélhessünk.

Minden egyéb állítás, amit a
mostani háború oka felől mon-
danak, hitvány maszlag. Éhe-
ző embereknek nem szólás za-
badtság, nem sajtó szabadság,
nem ilyen szabadság, nem olyan
szabadság kell, hanem ennielét.
Mikor a gyomor, a has korog az éhségtől, akkor
szép szavakkal, díszes elmé-
tekkel nem lehet azt kielégi-
teni. Egy darab kenyér és egy
szület sonka szebben beszél az
éhes embernek, mint a világ
legkiválóbb szónoka.

A mai háborút, mint annyi
szabadságra vágyakozó forra-
dalmat, kizárólag a kenyér kér-
des okozta. És nem is oldja
meg semmi más, mint a min-
dennapi kenyér.

Ha ezt hozza el a mai há-
borút befejező béke, akkor ez
a béke tartós lesz. Ha ezt nem
tudja elhozni, két évtizeden be-
lül újra kezdődik a vérontás.

Ez a gondolat, amit itt kifeje-
tettem, nem eredeti. Elmondta
ezt nálam sokkal révidebben és
feltűnő tökéletességgel tizen-
kilenc évszázad előtt valaki,
aki már akkor is tudta nagyon
jól, hogy mi kell a békességhez
és azért rendelte el, hogy an-
nak előfeltevétele gyanánt min-
dennapi imáinkban benne le-
gyen ez a fohász:

— Add meg nekünk minden-
nap kenyerünket...

Istennek országa, a béke or-
szága csak akkor jöhet el, ami-
kor ez a fohászuk meghallga-
tásra talál.

— Attól veszünk el földet,
akinek van, de éhen nem ha-
lunk.

Ebben a pillanatban nem
tudhatjuk, hogy miként fog
végződni a mostani háború. De
akármelyik fél győzőn, igazi
és tartós béke csak akkor jö-
het, ha a föld javai igazságosa-
ban lesznek elosztva. Igazi béke
addig nem lehet, amíg egyetlen
olyan nemzet lesz a föld há-
tán, amelynek tagjai nem kap-
nak elég ennielét.

Ez a kérdés az, amit a mos-
tani háborúnak meg kellene
oldani, hogy a jövőtől többet és
jobbát remélhessünk.

Minden egyéb állítás, amit a
mostani háború oka felől mon-
danak, hitvány maszlag. Éhe-
ző embereknek nem szólás za-
badtság, nem sajtó szabadság,
nem ilyen szabadság, nem olyan
szabadság kell, hanem ennielét.
Mikor a gyomor, a has korog az éhségtől, akkor
szép szavakkal, díszes elmé-
tekkel nem lehet azt kielégi-
teni. Egy darab kenyér és egy
szület sonka szebben beszél az
éhes embernek, mint a világ
legkiválóbb szónoka.

A mai háborút, mint annyi
szabadságra vágyakozó forra-
dalmat, kizárólag a kenyér kér-
des okozta. És nem is oldja
meg semmi más, mint a min-
dennapi kenyér.

Ha ezt hozza el a mai há-
borút befejező béke, akkor ez
a béke tartós lesz. Ha ezt nem
tudja elhozni, két évtizeden be-
lül újra kezdődik a vérontás.

Ez a gondolat, amit itt kifeje-
tettem, nem eredeti. Elmondta
ezt nálam sokkal révidebben és
feltűnő tökéletességgel tizen-
kilenc évszázad előtt valaki,
aki már akkor is tudta nagyon
jól, hogy mi kell a békességhez
és azért rendelte el, hogy an-
nak előfeltevétele gyanánt min-
dennapi imáinkban benne le-
gyen ez a fohász:

— Add meg nekünk minden-
nap kenyerünket...

Istennek országa, a béke or-
szága csak akkor jöhet el, ami-
kor ez a fohászuk meghallga-
tásra talál.

— Attól veszünk el földet,
akinek van, de éhen nem ha-
lunk.

Ebben a pillanatban nem
tudhatjuk, hogy miként fog
végződni a mostani háború. De
akármelyik fél győzőn, igazi
és tartós béke csak akkor jö-
het, ha a föld javai igazságosa-
ban lesznek elosztva. Igazi béke
addig nem lehet, amíg egyetlen
olyan nemzet lesz a föld há-
tán, amelynek tagjai nem kap-
nak elég ennielét.

Ez a kérdés az, amit a mos-
tani háborúnak meg kellene
oldani, hogy a jövőtől többet és
jobbát remélhessünk.

Minden egyéb állítás, amit a
mostani háború oka felől mon-
danak, hitvány maszlag. Éhe-
ző embereknek nem szólás za-
badtság, nem sajtó szabadság,
nem ilyen szabadság, nem olyan
szabadság kell, hanem ennielét.
Mikor a gyomor, a has korog az éhségtől, akkor
szép szavakkal, díszes elmé-
tekkel nem lehet azt kielégi-
teni. Egy darab kenyér és egy
szület sonka szebben beszél az
éhes embernek, mint a világ
legkiválóbb szónoka.

A mai háborút, mint annyi
szabadságra vágyakozó forra-
dalmat, kizárólag a kenyér kér-
des okozta. És nem is oldja
meg semmi más, mint a min-
dennapi kenyér.

Ha ezt hozza el a mai há-
borút befejező béke, akkor ez
a béke tartós lesz. Ha ezt nem
tudja elhozni, két évtizeden be-
lül újra kezdődik a vérontás.

Ez a gondolat, amit itt kifeje-
tettem, nem eredeti. Elmondta
ezt nálam sokkal révidebben és
feltűnő tökéletességgel tizen-
kilenc évszázad előtt valaki,
aki már akkor is tudta nagyon
jól, hogy mi kell a békességhez
és azért rendelte el, hogy an-
nak előfeltevétele gyanánt min-
dennapi imáinkban benne le-
gyen ez a fohász:

— Add meg nekünk minden-
nap kenyerünket...

Istennek országa, a béke or-
szága csak akkor jöhet el, ami-
kor ez a fohászuk meghallga-
tásra talál.

lyog, mint a finx. Talán arra
gondol:

— Várjatok, amíg az én időm
elérkezik.

De vajon ad-e Hitler Sta-
linnak időt arra, hogy az a bi-
zonyos idő elérkezhesse? Mert
eddig csak azért várt, hogy bi-
tonságban támadhasson az
orosz diktátor ellen, akit
akkor gázolna le igazában, ha
véletlenül meg tudná nyerni
Anglia ellen a harcot vagy bé-
két tudna kötni. Akkor az
egész háború árát Stalin fizet-
né meg.

—:—

—

EGYLETI KALAUZOK

Elővezető Varga András. Hármas
tagok: Pallay János, Bod-
János, Kertész József. Beteglátó-